

Verksamhetsplan 2019-2021

Innehållsförteckning

Ordförandens inledning	3
Vision och värdegrund	4
Nämndens uppdrag	5
Planeringsanalys.....	7
Nämndens egna mål	25
Kommunfullmäktiges mål.....	30
Prioriteringar	34
Internbudget.....	37
Ekonomiska förändringar	42
Internkontroll	49

BILAGOR

Bilaga till mål ”Chefer och medarbetare ska tillsammans skapa förutsättningar för en hälsosam arbetsmiljö där alla kan utföra ett kvalitativt arbete”

Ordförandens inledning

Alla barn ska känna att de kan förverkliga sina drömmar. De ska inte begränsas av sin bakgrund eller av platsen de bor på. Detta är en av de viktigaste byggstenarna för att ha människor som är fria att forma sina egna liv. Just därför är skolverksamheten oerhört viktig. För om vi lyckas med vårt kompensatoriska ansvar kommer alla barn att fortsätta våga drömma.

Halmstad har en period framför sig som kommer att präglas av omställningar utav välfärden, vilket kommer ha stor betydelse för framtiden. Därför är det extra viktigt att vi lyckas göra den omsvängning som är nödvändig. Vi måste utnyttja de resurser vi har på bästa sätt och vi måste ha modet att våga prova nya metoder och idéer. Det kommer tidvis att vara tufft men om vi orkar hålla ut och stötta varandra tror jag att vi kommer ha de allra bästa möjligheterna att faktiskt gå i mål.

Barnens framtid måste vara ljus. Vi har det viktigaste uppdraget, nämligen att visa dem ljusknappen. Att barn känner glädje inför sin dag i skolan eller förskolan är oerhört viktigt. De ska trivas, de ska känna att de vill lära sig något och de ska känna att de är en del av en gemenskap. Detsamma gäller även all personal. Vi hoppas att satsningen på utomhuskläder för personalen på förskolan är ett steg ytterligare i den riktningen.

Just nu håller du årets verksamhetsplan för Barn- och ungdomsnämnden i din hand. Det är den första med mig som ordförande. Under mandatperioden hoppas jag att det även kommer att avspeglas i verksamhetsplanen hur vi går över till en ännu mer tillsitsstyrd verksamhetsprocess. Det ska bli spännande att jämföra dem vid mandatperiodens slut.

Hoppas vi snart har möjlighet att prata ute i just din verksamhet.

”Education is the most powerful weapon which you can use to change the world.”

- Helen Keller

Lovisa Aldrin (L)

Ordförande Barn- och ungdomsnämnden

Vision och värdegrund

Halmstads vision har tre hjärtan

Vi har en vision om framtiden i Halmstad. Den beskriver hur kommunen vill att Halmstad ska upplevas av alla som bor här och av besökare. Halmstads vision består liksom kommunens vapen av tre hjärtan. De tre hjärtanen bygger tillsammans visionen för Halmstads kommuns utveckling.

Hemstaden

Vi är en kommun där människor möts – med trygghet, respekt och kärlek.

Kunskapsstaden

Vi är en kommun där människor växer och utvecklas – genom livslångt lärande och kreativitet, företagsamhet och innovativt tänkande.

Upplevelsestaden

Vi har en atmosfär som ger livslust – genom aktivitet, gemenskap och livskvalitet.

Värdegrund

Vår vision om Halmstad bygger på demokratiska värden. Alla halmstadsbor ska ha möjligheten till delaktighet och inflytande i de demokratiska processerna. I Halmstad har alla människor lika värde och vår gemenskaps kännetecken är ömsesidig respekt.

Alla som möter kommunens verksamhet ska känna att de har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter. Halmstads kommuns utveckling ska vara långsiktigt hållbar. Detta innebär att utvecklingen tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

Nämndens uppdrag

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för att alla barn och ungdomar i kommunen har tillgång till en likvärdig, kvalitativ omsorg och utbildning inom förskola, grundskola, fritidshem, grundsärskola, kulturskola, KomTek, och öppen förskola. All verksamhet som bedrivs inom nämndens ansvarsområde har som huvudsyfte att bidra till bästa möjliga förutsättningar för lärande och utveckling. Härefter ingår att skapa optimala möjligheter för varje enskild individ att lära, erövra och utveckla sådana kunskaper, färdigheter och förhållningssätt att de kan leva ett rikt och allsidigt liv samt kan ta ansvar för både sig själva, sina närmaste och för samhället.

Nämndens verksamhet har sin utgångspunkt i skollag samt statliga styrdokument såsom läroplaner och kursplaner med betygskriterier, Skolverkets föreskrifter (SKOLF), Skolverkets allmänna råd, statliga förordningar, diskrimineringslagen, arbetsmiljölagen, FN:s konvention om barns rättigheter, med mera. Utgångspunkter i arbetet är även de mål, riktlinjer och prioriteringar som beslutats i kommunfullmäktige och barn- och ungdomsnämnden.

Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar på uppdrag från barn- och ungdomsnämnden och är kommunens största förvaltning. År 2019 omfattar verksamheten:

- 4 500 barn i kommunal förskola
- 11 750 elever i kommunal grundskola och grundsärskola
- 4 300 barn i kommunala fritidshem
- 2 700 tillsvidareanställda och 480 visstidsanställda medarbetare

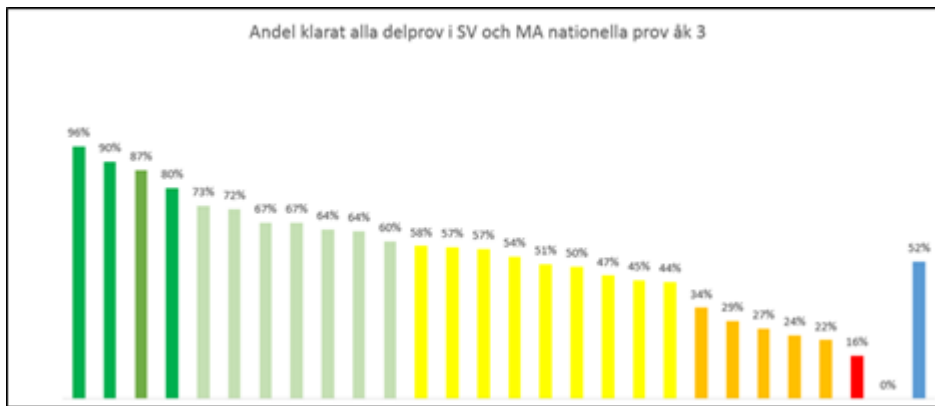
Sammantaget inkluderar verksamheten drygt 80 förskolor med cirka 290 förskoleavdelningar och 31 grundskolor, varav 29 med fritidshem. Inom Halmstads kommun finns därtill cirka 750 (16,1 %) barn i fristående förskola, cirka 300 (6,5 %) i fritidshem och cirka 1 300 (9,8 %) elever inom fristående grundskolor.

Utifrån barn- och elevprognoser syns att antalet barn i åldrarna 1-16 år ökar mycket kraftigt de närmaste 10 åren, vilket i sin tur innebär stort behov av nya platser i förskola, grundskola och fritidshem.

Allra mest ökar antalet barn och elever i de centrala delarna av Halmstad. Där är det mycket svårt att hitta mark för att bygga nya förskolor och skolor.

Skollagen säger att huvudmannen ska säkerställa att *”utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet”* och att *”utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov och att en strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.”*

Diagrammet nedan synliggör endast ett av de flertalet resultat som påvisar en stor variation i måluppfyllelse mellan skolor. Fokus i nämndens uppdrag de kommande åren behöver därför vara att prioritera mål, mätetal och aktiviteter som sätter fokus på en utveckling mot ökad likvärdighet. Detta fokus behöver präglade nämndens arbete i alla frågor exempelvis kompetensförsörjning, lokalplanering och resursfördelning.

Källa: BUF-lägesbedömning 2017, varje stapel i diagrammet utgör en av huvudmannens grundskolor

Planeringsanalys

Befolkningsökning - Halmstad växer så det knakar

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

När andelen unga blir fler i kommunen ställs det krav på att utbyggnaden av förskole- och elevplatser sker i samma takt som ökningen. Nödvändigt är att alla barn och elever har en plats, angeläget är att platsen är där behovet finns och önskvärt är att den är i permanenta ändamålsenliga lokaler. Den största ökningen sker i närtid vilket medför att kommunen behöver hyra in lokaler i avvaktan på beslut om var nya förskolor och grundskolor ska byggas och tills de hinner bli klara.

Vilka krav på arbetsmiljön som ska gälla för ny- och ombyggnationer av förskole- och grundskolelokaler är inte alltid tydligt då lagstiftningen ger utrymme för olika tolkningar. ”Policy för projektering och byggnation av förskolor och skolor” som beslutats av kommunfullmäktige kommer att vara vägledande för verksamhetsutövaren och ansvariga för projektering och byggnation. Myndighetsnämnderna kommer dock fortsatt att följa statliga myndigheters riktlinjer vilket medför risk för förseningar av de lokaler som ska byggas de närmaste åren.

Det finns ett stort antal befintliga förskole- och grundskolelokaler som behöver utredas och åtgärdas utifrån krav från myndigheter för att få en god arbetsmiljö. Den av kommunen framtagna lokalförsörjningsstrategin, LOFS som beslutas politiskt varje år måste bli heltäckande och inte endast behandla nybyggnationer utan även befintliga lokaler som är undermåliga för att strategisk lokalplanering ska kunna ske.

Barn- och ungdomsförvaltningen har svårt att ta ansvar för en verksamhet där lokalförsörjningen inte är tillgodosedd. Barn och elever, vårdnadshavare och personal har de senaste åren utsatts för stor påfrestning kring att barn- och elevplatser inte finns klara i tid. Krisen tvingar kommunen att placera barn i tillfälliga förskolelokaler ibland långt från hemmet. Detta påverkar familjers vardag och försvårar hållbara val. Kommunen är nu på väg in i samma läge för grundskolan, där många tillfälliga lösningar måste till för att lösa situationen kortsiktigt.

Kommunen har idag en stor andel barn och elever i tillfälliga lokaler. Kostnader som idag går till hyreskostnader och omflyttningar bör användas för pedagogisk verksamhet. Vid om- och tillbyggnader av befintliga skollokaler tillkommer kostnader för evakuering, buss och personal.

Under läsåret 2018/19 öppnas drygt tio förskolor och två tillfälliga grundskolor. En nystartad verksamhet kostar mer än det barn- och elevpengen ger utrymme för. Som exempel behöver skolledare utses och börja arbeta tidigt i processen med att sätta verksamhetsidéer, bygga organisatoriska strukturer och rekrytera. Olika ämnesinstitutioner, labbsalar, slöjdmaterial mm behöver byggas upp. Personalen behöver även ges möjlighet att samplanera, komma överens om gemensamma strategier för att ta emot barn och elever samt påbörja iordningställandet av förskole- och skolmiljön. En nystartad verksamhet är därav förenad med kostnader för personal långt innan barn och elever kommer på plats.

Förskolor och skolor når sällan sin fulla kapacitet från start. Det innebär nödvändiga överanställningar under en period. Exempelvis känner man inte till exakt startdatum för nya barn då personal ska anställas. Är samtliga barn runt ett år krävs troligen extrabemanning i introduktionen för att arbeta med

anknytning. På en nystartad skola kommer elevantalet inte från början vara det maximala antalet elever. Att då bemanna med deltidstjänster för varje ämne är inte realistiskt. Det finns ändå viss möjlighet att hålla ned kostnaden genom att exempelvis inte besätta elevassistenttjänster.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Stora investeringar för fler förskolor och nya grundskolor kommer inte bara att behövas i närtid utan fortsättningsvis så långt kommunprognosen sträcker sig till år 2040. Samtidigt har kommunen en mycket stor del lokaler med bristfällig arbetsmiljö som behöver åtgärdas eller avvecklas. Det i sin tur ställer krav på evakueringslokaler.

Den växande staden kräver att samhällsbyggandet skapar en varierad och attraktiv stadsmiljö där utbyggnad av bostäder blandas med kommunal service som förskolor och grundskolor. Därför måste förskolor och grundskolor planeras in i nya områden och senast stå klara i samband med inflyttning i nya bostäder, för att garantera att alla barn och elever har en förskoleplats/elevplats inom närområdet.

En växande stad kräver vidare att Halmstads kommun arbetar strategiskt kring frågor som inkludering, sociala strukturer och integration. Kommunen har nu en möjlighet att genom en aktiv insats använda ny- och ombyggnationer som ett verktyg för att bygga bort delar av skolegregationen och styra elevströmmarna så att den växande staden blir en stad som präglas av integration istället för segregation. Det är även en av tio punkter för en bättre skola enligt Skolverkets kartläggning av kommuners och fristående skolors arbete inom områdena: lärarbristen, skolegregationen och den lokala styrningen av skolan som genomfördes under våren 2018.

Ökad migration och behov av integration och inkludering

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Elever som kommer till den svenska grundskolan sent (årskurs 7-9) är en av skolans stora utmaningar och kommer att påverka måluppfyllelse och behörighet till gymnasieskolan. 1 juli 2018 skärptes skollagen i syfte att säkerställa nyanlända elevers rätt till behovsanpassat stöd. Utifrån den inledande bedömningen av elevens kunskaper ska en individuell studieplan med uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll samt planerade stödåtgärder upprättas senast inom två månader från mottagandet inom det svenska skolväsendet. Studieplanen ska innehålla en långsiktig plan för hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål.

Insatsen för att öka möjligheten för unga behöver börja i förskolan och fortsätta i grundskolans tidigare år. Det är en fortsatt utmaning för förskolor och skolor att vidareutveckla arbetet med tvåspråkiga och nyanlända barn och elever. Ett framgångsrikt arbete med dessa ökar inte enbart dessa barns och elevers livschanser, utan skulle också på sikt möjliggöra högre måluppfyllelse för enskilda skolor och barn- och ungdomsförvaltningen som helhet. I kommunen finns med nuvarande organisation av ämnet svenska som andraspråk ingen större brist på behöriga lärare. För att öka antalet pågår uppdragsutbildning på Högskolan i Halmstad. Förvaltningen vill dock påpeka att i de yngre åldrarna behöver behörighet i svenska som andraspråk inte innebära att den faktiska kompetensen och de färdigheter som krävs för att undervisa i ämnet finns. Som stöd i bedömningen av nyanlända elevers språkutveckling ska Skolverkets material ”Bygga svenska” användas. För att stödja pedagogerna i detta finns en systemstärkande

utbildningsinsats i BUF-utvecklingsplan där pedagoger utbildas i nyanlända elevers språkutveckling under 2018. Detta för att på ett likvärdigt sätt kunna bedöma och följa elevens utveckling, samt underlätta uppföljning vid överlämnande med hjälp av kunskapsprofil i Unikum.

På kort sikt behöver förskollärare och övriga lärare kompetensutvecklas i interkulturellt förhållningssätt samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för att kunna möta denna elevgrupp och nå en ökad måluppfyllelse. Läroplaner, kursplan och kunskapskrav ger lite stöd till läraren om hur undervisningen ska planeras och hur kunskaperna ska bedömas när en elev är nybörjare i såväl svenska språket som i ett ämne. Skolverket har fått i uppdrag att ta fram ett generellt bedömningsstöd avseende sådan kunskapsutveckling som ligger under kraven som motsvarar godkänt betyg. Bedömningsstödet ska ha särskild inriktning på nyanlända elever i de obligatoriska skolformerna och i gymnasieskolans introduktionsprogram.

I Skolverkets lägesbedömning från 2017 lyfts kvaliteten på studiehandledningen fram som en viktig del i den nyanlända elevens lärande. En fungerande studiehandledning förutsätter en gynnsam organisation för personalens tid och schema, samspel och samarbete mellan lärare, studiehandledare och elev före, under och efter undervisning. Exempel på en insats för att möta denna utmaning finns formulerad i BUF-utvecklingsplan genom en gemensam kompetensutvecklingsinsats för lärare och studiehandledare gällande planering och genomförande av undervisning för nyanlända och flerspråkiga elever.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Gruppen nyanlända utgör idag en relativt stor grupp av Halmstads kommuns elever, nästan 10 %. Deras resultat och måluppfyllelse behöver analyseras i det systematiska kvalitetsarbetet för att kunna ta fram goda undervisningsmetoder, anpassningar och insatser. Detta görs genom en särskild avsatt del i varje skolas verksamhetsrapport där progressionen i arbetet med nyanländas lärande redovisas. På huvudmannanivå redovisas analysen i BUF-lägesbedömning. Genom ett interkulturellt och hälsofrämjande förhållningssätt hos all personal i förskola och skola ökar möjligheterna till integration och möten mellan olika kulturer samt förståelse för olika normer och värdesystem. Detta hjälper de nyanlända barnen och eleverna med deras identitetsskapande och i deras förståelse av svenskt samhälls- och skolsystem. I BUF-utvecklingsplan finns en kompetensutvecklingsinsats i interkulturellt förhållningssätt riktat mot chefer, arbetslag, elevhälsa, SYV med flera.

Det krävs samverkan mellan förskola, grundskola, gymnasieskola och vuxenutbildning för att se elevens utbildningsväg fram till en gymnasieexamen i ett större perspektiv.

Miljöförändringar och vattenbrist

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Under 2017 var frågan kring vattenbristen högaktuell och har fortsatt vara så under senhösten och sommaren 2018. 2017 arbetade barn- och ungdomsnämndens verksamheter med frågan bland annat genom tematiska arbeten på temat vatten vilket gav effekter i barns och elevers medvetande och beteenden. En utmaning för förvaltningen är att, liksom vattenfrågan, lyckas ta helhetsgrepp runt frågor som rör hållbar utveckling och integrera dessa frågor i undervisningen. Målsättningen är att se till att undervisningen inte levererar färdiga svar. Istället ska den ge barn och ungdomar förmågan att fatta

egna, väl övervägda beslut i vardagen - att undervisa handlingskompetens i hållbarhetsfrågor. Vattenfrågan bevisar att ”skarpa projekt”, som berör på riktigt motiverar våra barn och elever. Vattenfrågan visar dock även på svårigheten i att hålla i och hålla ut i sådana här frågor - att arbeta aktivt med miljö och hållbarhetsfrågor även när frågan tillsynes inte är akut.

Barn- och ungdomsförvaltningen ska vara med och studera framtida utmaningar i miljöförändringar från barnens perspektiv och skapa ny kunskap i området. Enligt “Regional handlingsplan för klimatanpassning i Hallands län” är regionens främsta naturolycksrisker översvämning, värmebölja och storm. I händelse av översvämning, storm eller extrem värmebölja kan det hända att förskolor och skolor behöver stängas tillfälligt. Att finna evakueringslokaler är mycket svårt. Översvämningsskartering kan också påverka planering av nybyggnation. Värmebölja kan ha påverkan på människors hälsa och särskilt i förskolan är det viktigt att ha beredskap för detta. Den värmebölja som varit i Halmstad under senvåren och sommaren 2018 har ställt stora krav på verksamheterna och visat på vikten av bland annat skugga och fungerande ventilation.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Även om samlingen kring en enskild fråga som vatten kan motivera och engagera, behöver undervisningen kring perspektiven hållbarhet och miljöförändringar vara mer ämnesövergripande. Lärande kring hållbar utveckling kan kopplas till jämställdhetsfrågan, livsstil, hälsofrågor, globaliseringsfrågor, stad kontra landsbygd med mera.

Barn- och ungdomsförvaltningen är en stor förvaltning med en icke oansenlig miljöpåverkan genom sina verksamheter. Förvaltningen måste därför själv vara i framkant och visa goda ledarhandlingar inom miljöfrågan. För detta krävs också resurser till mer hållbarhetsanpassade förskolor och skolor, både vad gäller nybyggnation och befintligt bestånd. I Halmstads kommun ska barn- och ungdomsförvaltningen vara delaktig i tvärspektoriellt arbete för klimatanpassning på lång sikt.

Segregation, ojämlik hälsa, psykisk ohälsa och utanförskap – sociala utmaningar

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Barns identitet och självbild grundläggs redan i förskoleåldern. Är förskolan trygg och ger stabila relationer i små grupper kommer det att ge stor effekt på barnets möjlighet till att utvecklas som samhällsmedborgare. En barn- och elevhälsa som arbetar förebyggande i samverkan med vårdnadshavare, förskolans och skolans ledning, personal samt andra i samhället adekvata verksamheter/professioner verkar förebyggande för barnets och elevens fortsatta utveckling och möjlighet till delaktighet i samhället. Det gäller överallt men är extra viktigt i socioekonomiskt utmanande områden samt i skolformer som möter barn och elever med funktionsvariationer. Barn- och ungdomsnämnden behöver därför ständigt se över sin resursfördelning så att utbildningsväsendets kompensatoriska uppdrag efterlevs. En utmaning för barn- och ungdomsförvaltningen är att strategiskt utveckla skolledares kunskaper och förhållningssätt kring ett elevhälsofrämjande arbete.

Barns och elevers rätt till utbildning innebär att utbildningen måste vara tillgänglig i alla sammanhang

och under hela dagen. För att säkerställa en, för alla barn och elever, hälsosam arbetsmiljö måste helhetsperspektivet på barns och elevers utveckling och lärande kopplas till hela lärmiljön och säkerställas utifrån ett socialt, pedagogiskt och fysiskt perspektiv. Fritidshemmet har en viktig funktion i sammanhanget.

”Likvärdiga förutsättningar att lära ska uppnås i en miljö som stärker självkänsla och där eleven upplever delaktighet och gemenskap med andra.” (Skolinspektionen, 2009:6).

I rapporten Elevernas syn på skolan synliggörs att det finns en ökande andel elever som känner sig otrygga i skolan, både utifrån perspektiven ålder och kön över tid. Flickor i årskurs 8 mår generellt sämre än flickor i årskurs 5 och även i förhållande till pojkar i årskurs 8. Sedan den första mätningen (2013) har en negativ utveckling synts i förhållande till elevers lust och nyfikenhet att lära, i synnerhet i relation till stigande ålder.

För att förbättra den upplevda psykiska hälsan hos våra barn och elever krävs ett helhetsperspektiv. Barnets/elevens hela livssituation påverkar dennes mående. Det innebär att den fria tiden är lika viktig som skoltiden. Barn- och ungdomsnämnden behöver samverka med många andra myndigheter, så som exempelvis socialtjänst, region, polis och fritidsnämnderna. Sedan 2015 sker en strukturerad samverkan med socialnämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och teknik- och fritidsnämnden; som har som övergripande syfte att motverka psykisk ohälsa bland våra barn och unga. Samarbetet kan på flera områden visa på positiva effekter, men utmaningarna är många och det är viktigt att samarbetet fortsätter att utvecklas.

Vi vet att elevers motivation för studier höjs om eleven befinner sig i en bra social situation där de känner sig delaktiga. En utmaning för barn- och ungdomsförvaltningen är att säkerställa en socialt, pedagogisk och fysiskt tillgänglig lärmiljö för alla barn och elever, oberoende av förutsättningar utifrån kön, funktionsvariation, etnicitet och religion. Utmaningen ligger i att i första steget kartlägga den sociala, pedagogiska och fysiska lärmiljöns tillgänglighet ur perspektiven: tillgängligheten i kommunikation och samspel, tillgängligheten i meningssammanhang och fysiska tillgängligheten (tillgång till platser, miljöer, objekt och lärverktyg etcetera.)

Det finns ett behov av att ta fram och implementera ett skattningsverktyg för tillgängliga lärmiljöer med syfte att utveckla en förebyggande och främjande socialt trygg och utvecklande miljö. För att skapa ett lärande kring det finns en insats i BUF-utvecklingsplan där även så kallade kvalitetsbesök från huvudmannen ingår som en uppföljning.

Dokumentationen kring kränkingsanmälningar synliggör att de vanligaste situationerna där kränkningar av elever i skolålder sker är i samband med rast och lek på skolgården. Med utgångspunkt i dessa resultat blir utmaningen att ytterligare kvalitetssäkra barns och elevers fria lek och rastaktiviteter med syfte att skapa en trygg och socialt tillgänglig och utvecklande verksamhet som har kunskap om effekterna av samt arbetar aktivt för att främja delaktighet i samspel och lek och erbjuder alla barn och elever en del i gemenskap varje dag.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

På lång sikt ser förvaltningen att det är nödvändigt med en fördjupad analys och åtgärder för att minska segregationen i Halmstads kommun. Vi behöver ha en kommun som blandar människor med olika förutsättningar. I planeringen av nya förskolor och framförallt skolor behöver vi titta på möjliga elevströmmar så varje skola har en bred representation av elever med olika bakgrund.

Möjligheterna består i att nämnder, förvaltningar och andra berörda aktörer, blir ännu bättre på att samverka utifrån barns och elevers hela livssituation. Om kommunen lyckas möta individen mer samlat med ett stöd till föräldrar, en god utbildning, en förebyggande socialtjänst och meningsfull fritid i ett sammanhang tror vi att vi gör mer kostnadseffektiva åtgärder. Idag görs exempelvis samverkansinsatser för blivande och nyblivna föräldrar på Andersberg i samverkan mellan socialförvaltningen, mödravårdscentralen, barnvårdscentral och barn- och ungdomsförvaltningen. Flera sådana riktade insatser tror vi ger god effekt.

Demokrati i förändring

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Barn- och ungdomsförvaltningen ser tydligt hur engagemanget för enskilda frågor drivs med stort engagemang bland kommuninvånarna. För några år sedan handlade debatten framförallt om små skolors vara eller inte vara, i nuläget är det mycket fokus på arbetsmiljö, placering av tillfälliga och permanenta skolor, stadiindelning med mera. Frågorna drivs med stor entusiasm av berörda grupper, framförallt vårdnadshavare bland annat genom föräldraföreningar. De engagerade vårdnadshavarna är ofta både drivna och pålästa vilket ställer höga krav på förvaltningens underlag och förmåga att bemöta frågor och synpunkter. För att de demokratiska processerna inte ska stanna upp eller försenas ställer också detta förändrade beteendemönster krav på god förankring och kommunikation innan beslut.

Mer komplexa frågor som berör skolors och förskolors kvalitet har inte fått samma uppmärksamhet som de ovan nämnda. Förvaltning och nämnd behöver tillsammans rikta uppmärksamheten mot att alla förskolor och skolor ska vara bra förskolor och skolor.

Även sättet att kommunicera har förändrats. Tryckta media har fått stor konkurrens av sociala dito – något kommunen behöver ta på allvar. Förvaltningen behöver fortsätta utveckla sin dialog med invånarna där invånarna finns – vilket för tillfället mycket är i sociala media. Kommunikation genom ”gammelmedia” är fortfarande viktigt, men det är också centralt att förstå och hänga med i hur nyheter – stora som små – sprids på ett helt annat sätt idag.

Demokrati i förändring handlar också om hur förskolan och skolan ska styras framöver. Enligt Skolkommissionen står svensk skola inför stora utmaningar. De systemsvagheter man pekar på har delvis med demokratiska processer och styrningen av svensk skola att göra. Några av de systemsvagheter som kommissionen pekar på och ser som mycket allvarliga är: - sviktande kapacitet och ansvarstagande hos många skolhuvudmän. - för svag kompensatorisk resursfördelning - skolsegregation som leder till kvalitetsskillnader mellan skolor. - splittrad och över tid oenig nationell styrning av skolan.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Styrdokumentet ger förskola och skola ett tydligt demokratiskt uppdrag i att förbereda barn och elever för att aktivt delta i samhällslivet. Det är av central vikt att förskola och skola stimulerar barns och elevers nyfikenhet och skapar ett samhällsengagemang hos de barn och elever som växer upp i Sverige idag. Att barn och elever får möjlighet att utöva sitt inflytande i förskola och skola är ett viktigt led i att forma goda, demokratiska medborgare.

Skolverket skriver i sin kartläggning "10-punkter för en bättre skola" att en viktig framgångsfaktor är att de kommunala skolpolitikerna är kunniga och beslutar om strategiska mål snarare än kortsiktiga och operativa mål. Att skolcheferna ger de lokala skolpolitikerna kunskap är viktigt. Kvalitativa, professionellt genomarbetade, underlag är en viktig del i att skapa förtroende för kommun, nämnder och förvaltningar. Förvaltningen behöver fortsätta sitt arbete med att utveckla underlag och förslag till beslut.

Flera av de utmaningar vi nu står inför kräver samarbete över nämndsgränserna. I framtidens demokrati måste vi komma bort från det stuprörstänk som blir konsekvensen av förvaltnings- och nämndstruktur. De identifierade behoven och utmaningarna måste styra organisationen, arbetsformerna och de ekonomiska modellerna inte tvärtom.

Statliga uppdrag som Skolkommissionen och Tillitsdelegationen visar på behovet av att i offentlig förvaltning sträva efter att styrningen ska kunna balansera behovet av kontroll med förtroende för medarbetares kunskap och erfarenhet. Syftet är att långsiktigt bidra till förbättrade förutsättningar för kommuner och landsting att vidareutveckla en rättssäker och effektiv verksamhet, med medarbetarnas kompetens som en självklar utgångspunkt och resurs.

Digitala utmaningar och möjligheter

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Riksdagen har beslutat om en nationell digitaliseringsstrategi för skolväsendet (2017) och läroplansförändringar där begreppet "digital kompetens" har förts in i kursplaner, skolans uppdrag och rektors ansvar (Lgr 11 rev 2017). Ändringarna i läroplaner och kursplaner ska tillämpas på alla landets skolor från och med 1 juli 2018. I förskolans fall ligger ett förslag till reviderad läroplan (2018) på regeringens bord att fatta beslut om. Det är en utmaning för Barn- och ungdomsförvaltningen att implementera dessa förändringar.

Regeringens övergripande mål är att "det svenska skolväsendet ska vara ledande i att använda digitaliseringens möjligheter på bästa sätt för att uppnå en hög digital kompetens hos barn och elever och för att främja kunskapsutvecklingen och likvärdigheten."

Innehållsmässigt innebär det att undervisningen i förskola och grundskolan exempelvis ska beröra programmering, att barn och elever ska förstå digitaliseringens påverkan på samhället samt kunna använda och förstå digitala verktyg och medier. Dessutom ska barn och elever ha ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till information och användande.

Pedagogers och skolledares digitala kompetens behöver stärkas. Det handlar om kompetensutvecklingsinsatser dels för att möta de krav som tydliggjorts i förskolans och skolans

styrdokument, men också för att kunna förstå och hantera de verktyg som barn, elever och personal har tillgång till såväl i vardagen som i undervisningen. Sådana utbildningsinsatser är planerade för 2018 - 2019 på huvudmannanivå, men också riktat mot specifika målgrupper av pedagoger. Samtliga skolledare kompetensutvecklas särskilt i att strategiskt leda digitalt förändringsarbete. Det är viktigt att förvaltningen har resurser för att upprätthålla kompetens att möta utmaningen med utbildningsinsatser, utrustning och stöd. Ett sätt att upprätthålla och utveckla kompetensen inom digitalt förändringsarbete är projektet "Framtidens digitala lärande i skolan", vilket genomförs tillsammans med Högskolan i Halmstad. Syftet med projektet är att skapa bättre förutsättningar för barn och ungdomar att möta och hantera utmaningar i en komplex, föränderlig och en allt mer högteknologisk värld. Lärare och elever ska stärka sin kompetens med stöd av digitala resurser. För att stödja detta genomförs i projektet olika kompetensutvecklingsinsatser, som beforskas/utvärderas med syfte att förtydliga och kvalitetssäkra insatser för lärare och i förlängningen elever.

Våra barn och elever behöver förstå det samhälle de ska leva och verka i. Undersökningen Svenskarna och internet (2017) visar att internetanvändandet kryper allt längre ner i åldrarna, liksom att allt fler barn och elever har tillgång till mobila enheter och/eller dator. Barn- och ungdomsnämnden fattade hösten 2017 beslut om satsning för digital likvärdighet. Det ställer stora krav på pedagogernas undervisning som behöver möta de möjligheter och dimensioner som de digitala verktygen ger. Exempelvis ska de nationella proven digitaliseras med start höstterminen 2018. Den ökade tillgängligheten till digital teknik på förskolan innebär fler möjligheter för barn att utveckla sin språkliga och kommunikativa förmåga, liksom sin problemlösningsförmåga och sitt sociala samspel med andra. Det ger barnen goda möjligheter att utveckla sin digitala kompetens i förskolan.

Ny teknik förenklar inte enbart. Dagens unga har aldrig upplevt den gräns som finns mellan att vara uppkopplad och nedkopplad. Det sociala samspelet pågår i skolan, på rasten, efter skolan med fysiska möten och/eller via sociala medier. Om kränkningar på nätet har ett samband med skolans verksamhet (berör två eller flera elever) är skolan skyldig att utreda vad som hänt och se till att kränkningarna upphör. Det gäller oavsett om kränkningar sker under eller efter skoltid, på eller utanför skolans område. Forskningen är samstämmig i att otrygga elever presterar sämre. Det blir allt viktigare för skolorna att arbeta främjande, förebyggande och åtgärdande mot trakasserier och kränkningar. Förutom kompetensutveckling för personal om skolans ansvar och stöd i att finna nya arbetsmetoder krävs dialog och samverkan med hemmen.

En bärande tanke i Halmstads skolors lärportal är att ett system ska följa barnet ur ett 1-16 perspektiv. Förskolor och skolor har tillgång till att snabbt via webb eller app nå vårdnadshavare med information, kunskapsbedömningar, närvarorapportering, platsansökan med mera. Stora pedagogiska möjligheter finns kopplat till systemen där barn och elever själva blir aktiva kommunikatörer och utvecklar sina kommunikativa och språkliga förmågor. När läroprocesserna i skolan väver in ny kommunikationsteknik ökar pedagogers möjlighet att skapa samtal med eleverna om nät-etik, digitalt ansvarstagande, källkritiskt tänkande och ergonomi. Samtidigt finns risken att förskolor och skolor i sin iver att dokumentera överöser vårdnadshavare med för mycket information som dessa inte riktigt vet hur de ska hinna tillgodogöra sig. Att strategiskt planera för hur kommunikation sker med vårdnadshavare blir således en fråga för verksamheterna både med hänseende till vårdnadshavare och personalens tid.

En stor del av de digitala verktygens administration i Halmstads kommun har ersatts av automatiserade

system hos IT-service. Trots det finns ett stort behov av att ha såväl teknisk som pedagogisk support på plats på förskolor och skolor. Undervisningen drabbas hårt vid tekniskt strul och pedagoger kan inte förväntas skapa dubbla planeringar ”om ifall att” tekniken inte fungerar. I den nationella digitaliseringsstrategin pekar regeringen på att det ska finnas en ändamålsenlig infrastruktur samt teknisk och pedagogisk support i verksamheten. Det är avgörande framgångsfaktorer för att pedagoger ska känna trygghet i att förändra och utveckla sin undervisning. Från såväl forskning som fackligt håll påtalas att lärare ska få vara lärare och skolledare ska ägna sig åt det pedagogiska ledarskapet.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Den nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet som Regeringen beslutade om hösten 2017 innehåller tre fokusområden: digital kompetens för alla i skolväsendet, likvärdig tillgång och användning, forskning och uppföljning kring digitaliseringens möjligheter.

Varje fokusområde innehåller ett mål och flera delmål som ska uppnås till 2022.

Barn- och ungdomsförvaltningen behöver utveckla och effektivisera förvaltningens administrativa system och processer i syfte att hantera ett ökat antal barn och elever med oförändrad bemanning av administrativa tjänster. Först ut är förändringar i budget- och prognosprocessen och när detta är klart tar utveckling och effektivisering av andra processer och system vid.

Kunskap – en nyckeltillgång

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Barn- och ungdomsförvaltningen identifierade i BUF-lägesbedömning 2017 sex utvecklingsområden som berör undervisningen:

Förskolans arbete med att möta barnets stödbehov - tidiga insatser

En skola för varje elev

Ett utvecklat Systematiskt kvalitetsarbete

Riktade insatser

Strategisk kompetensförsörjning

Tillgängliga lärmiljöer

Mål 2 i Halmstads kommuns Planeringsdirektiv 2018–2020 lyder: ”I Halmstads förskolor och skolor ska alla barn och elever få de utmaningar och det stöd de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt.” Varje förskola och skola behöver därför utforma sitt arbete för att stödja varje barn och elev så att de kan nå så långt som möjligt och förverkliga sina framtidsdrömmar. Det handlar om en undervisning med hög kvalitet, insatser för att uppväga sociokulturella skillnader och den enskilde elevens behörighet till gymnasieskolan.

Barn i förskolan behöver rika och varierande upplevelser att samtala och lära kring. Uppföljningar i förskolan visar att utvecklingsarbetet behöver riktas mot de delar i undervisningen som förskollärarna skattar lågt.

Under flera år låg årkurs 9-elevernas behörighet till gymnasiet i Halmstad runt 90%, men sjönk till 80 %

2016. Sedan dess har andelen ökat något och är 82,2 % 2018. Det finns flera faktorer bakom resultatet vilket har angivits i barn- och ungdomsförvaltningens Lägesbedömning 2017. Där visas även på att det föreligger stor variation i resultat mellan skolor och mellan kön. I de skolor med lägst resultat pekas på ökningen av andelen nyanlända elever med bristande kunskaper i svenska språket som en av orsakerna till lägre måluppfyllelse. Detta syns i statistiken då flera skolor har högre måluppfyllelse då andelen nyinvandrade och elever med okänd bakgrund räknas bort. Vi ser också att en ökad andel elever har hög frånvaro och anpassad studiegång. Rektorer pekar även på bristen på trygghet och studiero som en faktor för låg måluppfyllelse.

Det ovan sagda berör alla nivåer i kommunen. Åtgärder som utgår från egna analyser av undervisningens resultat i förhållande till läroplanernas mål är angelägna att genomföra. 50 % av skolorna uppger att de genomför utvecklingsarbete kopplat till anpassningar och stöd. Förvaltningen kraftsamlar för att stödja förskolor och skolors systematiska kvalitetsarbete, bland annat genom att kvalitetsstödjare stödjer skolledare i deras utvecklingsarbete, samt genom att utveckla uppföljningar, utvärderingar och analysstöd.

Huvudmannen ser ständigt över hur resurser fördelas och utmaningen är att rikta rätt stöd till rätt förskola och skola. Inför 2018 anpassades elevpengen till fritidshem utifrån socioekonomiska faktorer.

Framtidens lärmiljöer ska utformas så att det ger möjlighet till lärande både inne och ute såväl digitalt som analogt. Barn och elever, men också personal och föräldrar, ska uppleva att lärmiljön är stimulerande, väcker nyfikenhet och lust att lära. Moderna undervisningsmetoder med experimenterande, skapande och samarbete ska vara möjligt såväl inne som ute. Samtidigt ska det vara möjligt att samlas för enskilt arbete eller kunskapsförmedling i större grupp när det är lämpligt. I förskolan ska lärandets objekt vara synligt på utställningsytor och i form av pedagogisk dokumentation. Alla lokaler ska anpassas så att de är tillgängliga för alla, och ger förutsättningar för gemenskap och studiero. Lokaler måste också finnas för att vid behov ge enskilt särskilt stöd eller stöd till en mindre grupp. Barn- och ungdomsnämndens funktionsprogram för ute- och inommiljöer kan stödja detta arbete.

Anpassade gruppstorlekar och miljöer samt ett medvetet förhållningssätt kring relationer påverkar barns och ungas lärande och utveckling i hög grad. Enligt Skolinspektionens tillsyn i Halmstad 2016–2017 bör elevgruppens sammansättning i fritidshemmet särskilt uppmärksammas och en kartläggning är genomförd som visar på ett utvecklingsbehov på enheterna.

Miljön påverkar också personalens arbetsmiljö och hälsa och därmed deras möjligheter att kunna möta barns och elevers behov på ett bra sätt. Skolinspektionen konstaterar också att elevhälsan i Halmstad i många fall främst arbetat med behandlande och utredande insatser riktade mot enskilda elever. Granskningen visar att det är svårt att hinna med och pekar därmed på behov av resurser för det.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

I den statliga utredningen Med undervisningsskicklighet i centrum – ett ramverk för lärares och rektorers professionella utveckling (SOU 2018:17) skriver utredaren att det trots stor enighet om lärarnas betydelse för undervisningens kvalitet, saknas ett sammanhållet system som på ett genomtänkt sätt ger förskollärarna och lärarna goda förutsättningar för att utvecklas i sitt arbete. Förutsättningarna för

utveckling beror istället på respektive huvudman och rektor. Utredningen lägger därför fram förslag på ett nationellt sammanhållet professionsutvecklingsystem som ska kunna anpassas efter lokala behov. Så länge ett sådant system inte finns på plats behöver Halmstads kommun som huvudman agera på egen hand för att skapa en systematik för pedagogernas och skolläraernas möjligheter till ett karriärlångt lärande. Yrkesutövarna behöver uppleva att de i sin fortbildning får möjlighet att fördjupa sig inom de områden som de själva upplever sig ha behov utav för sin professionella utveckling – och att det finns tydliga karriärmöjligheter och goda möjligheter att få bidra i verksamheten utifrån uppnådd kompetens. En satsning på professionsutveckling skulle också kunna vara en av de åtgärder som behövs för att vända tendensen att lärarkarriärer pekar bort från de svåraste undervisningsutmaningarna när erfarna lärare lämnar skolor i socialt utsatta områden. Förvaltningen behöver utveckla modeller för att använda kompetens så att identifierad och erkänd kompetens används mer strategiskt. För att kunskap ska bli en nyckeltillgång för Halmstads kommun behöver forskning och utveckling utifrån ett systematiskt kvalitetsarbete prioriteras i budget, måldokument och i dialoger på möten på samtliga nivåer i skolans styrkedja.

Barn och ungdomsförvaltningens målbilder syftar till att öka pedagogers nyfikenhet på sin egen praktik i förskola och skola. Att testa och undersöka, se effekter av olika undervisningsstrategier samt prova nya. För att kunna göra det systematiskt krävs en forskningsanknytning; både genom att möta den forskarvärld som högskola och universitet kan erbjuda men också genom att låta några medarbetare forskarutbildas för att sen verka som lektor inom ett ämnes- eller geografiskt område. Detta är ett exempel på att utveckla karriärvägar för pedagogiskt utbildad personal för att öka yrkets attraktionskraft. Men om vi på lång sikt låter stöd och utveckling drabbas av kommunens krav på effektivisering de kommande åren befarar förvaltningen stora negativa effekter på lång sikt både vad gäller lärarkraftens attraktionskraft, men också kvalitén på undervisningen.

Förskola och skola har ett kompensatoriskt uppdrag att ge alla barn och elever tillgång till en likvärdig och tillgänglig lärmiljö. Det är all personals uppdrag och ansvar att se till att alla barn- och elever får en likvärdig utbildning oavsett socioekonomisk bakgrund. Halmstads kommuns boendesegregation ökar, vilket leder till förskolor och skolor med en mer socioekonomiskt homogen barn- och elevgrupp. Ett fritt skolval kan delvis förstärka detta då vissa vårdnadshavare väljer bort vissa skolor.

De barn och elever som går i utbildning i dag väntar inte på att de långsiktiga lösningarna är på plats. Därför krävs ett intensivt arbete för att arbeta kompensatoriskt. Ett aktivt huvudmannaskap innefattar självklart riktade ekonomiska resurser men också att rikta kompetens och andra insatser mot de enheter som själva inte förmår vända utvecklingen.

Halmstads kommun har bekymmer gällande likvärdigheten i förskola och skola. Lägesbedömningen 2017 visar att det finns stora skillnader i resultat mellan olika verksamhetsområden. Forskning visar också att det finns en koppling mellan skillnaderna i skolors resultat till de socioekonomiska förutsättningarna i skolornas upptagningsområde. I förhållande till detta är vårdnadshavares utbildningsnivå en av de strukturella faktorer som har störst påverkan på barns och elevers förutsättningar att lära och utvecklas.

Forskning visar att barns och elevers utveckling och resultat påverkas av vilka andra barn och elever som går i samma barngrupp/klass och samma förskola/skola. En elev tenderar att prestera bättre i en

omgivning med andra ”högmotiverade/högpresterande” elever och sämre i en omgivning med ”lågmotiverade/lågpresterande” elever. Förvaltningen menar därför att en mix av elever är att föredra. En annan typ av förstärkande effekt, som är svår att empiriskt skilja från kamrateffekter, är att lärarnas förväntningar på eleverna påverkas av elevsammansättningen på skolan. Det innebär att i en grupp med relativt lågpresterande elever finns risk för att läraren sänker sina förväntningar på eleverna, vilket då sänker utbildningskvaliteten och därigenom ytterligare försämrar elevernas möjligheter att prestera goda resultat. Det innebär att barn- och ungdomsnämnden har en utmaning i att lägga grunden för verksamheter med socioekonomiskt heterogena barn- och elevgrupper.

Skolkommissionen har våren 2017 uttalat sig om vad som behövs för skolan på lång sikt. Det råder en enighet kring lärande för hållbar utveckling, med fokus på miljö- och klimatförändringar, migration och segregation som viktiga områden vi behöver kunna hantera och lösa framöver. Ofta sägs det att framtiden är oviss men på utbildningens område vet vi tillräckligt för att kunna uttala oss långsiktigt. Det finns en bred samstämmighet i forskningen vad gäller vikten av tidiga insatser för att identifiera och att sätta in åtgärder för barn och elever i behov av extra anpassningar och särskilt stöd. Med tidiga insatser menar vi främst insatser i förskolan och de tidiga skolåren. Förskolor och skolor har i allmänhet ett gott kartläggningsarbete. Däremot finns inte tillräckliga förutsättningar för att ge en undervisning som stödjer alla. Bristen på specialpedagogiskt stöd i förskolan är stor. Möjligheten att arbeta i mindre grupperingar i förskolan, förskoleklassen och lågstadiet är på vissa håll otillräcklig. Det är av stor vikt att det finns tillräckligt med tid och kompetens för att tillgodose behovet av extra anpassningar och särskilt stöd samt att det finns rutiner för hur kvalitetsarbetet ska bedrivas på enheten. Flera statsbidrag är kopplade till tidiga insatser så som bidrag för minskade barngrupper i förskolan, lågstadiesatsningen och läsa-skriva-räknagaranti. Dessa förutsätter att kommunerna gör egna satsningar eller inte drar ner. Behovet av resurser behöver analyseras.

Förskolan ska erbjuda alla barn en trygg omsorg, för det krävs god bemanning i förhållande till barns vistelsetider och rekrytering av utbildade barnskötare och förskollärare. Elevhälsan utgör en viktig del i skolans samlade arbete för elevers välbefinnande, utveckling och lärande. Den kommer att bli än mer betydelsefull för att kunna hantera det stora antalet nyanlända och den ökande segregationen framöver. Elevhälsan ska arbeta förebyggande och hälsofrämjande. Därför inrättar förvaltningen processtödjtjänster för att stödja skolor i försök och omläggning av arbetet i den riktningen.

Ett attraktivt Halmstad

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Halmstads kommun är redan idag en attraktiv kommun, 2018 utsåg Tidningen Dagens samhälle Halmstad till årets ”Superkommun” i kategorin stads- och stadsnära kommuner. Dagens samhälles förklaring lyder bland annat ”Förklaringen till den höga placeringen är främst framgångarna inom kategorierna ekonomi och skola.” Bland de jämförda kommunerna placerar sig Halmstad på en 16:e plats av 108 kommuner när det gäller kategorin skola. Nyckeltalen i den kategorin handlar något förenklat om elevernas upplevda trygghet, andelen legitimerade lärare och betyg i kärnämnen i årskurs 9. När det gäller kategorin barnomsorg hamnar Halmstad sämre till i denna jämförelse, plats 93 av 108. Nyckeltalen i den kategorin handlar något förenklat om årsarbetare i förskolan med pedagogisk högskoleexamen, barngruppernas storlek senaste åren, kostnadsavvikelse för förskoleverksamheten och

barn i åldern 1-5 år per årsarbetare inom barnomsorg.

En del i att vara en attraktiv kommun är att erbjuda en aktiv och varierad fritid. En kulturskola av god kvalitet som når en stor variation av våra barn och elever är eftersträvansvärt och kan starkt bidra till kommunens attraktivitet.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Halmstads kommun måste få till en välfungerande samhällsbyggnadsprocess där kommunen kan garantera tillgången till barn- och elevplatser i ändamålsenliga lokaler. Detta är viktigt både för att vara en attraktiv kommun att flytta till med barn men också för att vara en attraktiv arbetsgivare. Halmstads kommun måste även på flera andra sätt arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare. Halmstads högskola som samarbetspartner är vidare en viktig aktör för att förverkliga visionen om kunskapsstaden Halmstad.

En aktiv och varierad fritid kommer inte bli mindre viktigt med tiden. Däremot ställer en ökad befolkning ytterligare krav på kulturskolan och dess förmåga att nå ut till en stor variation av elever.

Halmstads kommun - en attraktiv arbetsgivare

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

Barn- och ungdomsförvaltningen står precis som andra kommuner inför stora kompetensutmaningar som kräver aktiva åtgärder. Idag råder såväl regional som nationell brist på flera yrkeskategorier. Det innebär att barn- och ungdomsförvaltningen har svårt att rekrytera både nytexaminerade och erfarna lärare, förskollärare, fritidspedagoger och skolledare eller annan pedagogisk utbildad personal som är av betydelse för vår verksamhet.

För att barn- och ungdomsförvaltningen ska bedriva verksamhet med hög kvalitet och effektivitet behöver vi försörja verksamheten med den kompetens uppdraget kräver. Det innebär att barn- och ungdomsförvaltningens förmåga att rekrytera, behålla och använda kompetens blir direkt avgörande för verksamhetens framgång. I en situation där arbetsmarknadens tillgång på kompetens är begränsad i förhållande till behovet gör detta kompetensförsörjningsarbetet till en av barn- och ungdomsförvaltningens mest angelägna frågor.

Riksdagen beslutade sommaren 2018 att från och med 1 juli 2019 införs också lagkrav på legitimation och behörighet för att undervisa i fritidshemmet vilket leder till att barn- och ungdomsförvaltningen måste säkerställa att det även finns behöriga lärare i fritidshem i varje elevgrupp på varje fritidshem. Det är en stor utmaning eftersom andelen personal med pedagogisk högskoleexamen är låg i fritidshemmen i Halmstads kommun.

Utöver den konstaterade bristen, medför det ökade barn- och elevunderlaget att förvaltningen behöver anställa ännu fler. Följden blir hårdare konkurrens och att lönenivåerna pressas upp. Även om förvaltningen försöker motverka intern konkurrens vid lönesättning motiveras ändå våra medarbetare att byta arbetsplats till en annan kommun då det kan generera en högre lön. Då förskollärare och lärare utgör mer än hälften av förvaltningens medarbetare medför de ökade lönenivåerna omfattande

kostnadsökningar för förvaltningen. Förvaltningen ser därför en betydande risk att lönekostnaderna på sikt ökar mer än vad som beräknas som löneutveckling i kommunens resursfördelning när konkurrensen om de sökande ökar. Strategin kring lönestrukturen blir därför en stor utmaning i sig.

Att det finns färre legitimerade lärare leder också till att basen för att rekrytera förstelärare och skolledare minskar. Bristen förstärker skillnader i andelen behörig personal både inom och mellan verksamheter, samt att det är stor rörlighet och personalomsättning inom många verksamheter.

Utmaningen innebär ett behov för barn- och ungdomsförvaltningen att kraftigt stärka förmågan på organisatorisk nivå av att arbeta med kompetensförsörjning. Arbetet behöver bedrivas strategisk, målstyrt med tydlig analys och utvärdering för att nyttja resurser ändamålsenligt.

Att inte lyckas försörja verksamheten med den kompetens vi behöver försvårar förvaltningens möjlighet att bedriva verksamheten med den höga kvalitet vi har som ambition. I förlängningen skulle det kunna leda till att förvaltningen skulle få svårt att upprätthålla den kvalitet vi är skyldiga att hålla enligt lag.

Att driva ett systematiskt kvalitetsarbete med personal som ständigt byts ut är mycket krävande. På vissa enheter sker detta i hög grad, på andra enheter är personalstyrkan mer intakt över tid. Kvalitetsarbetet ska enligt skollagen ske i samverkan med lärare.

Eftersom flera yrken inom förskola och skola har en lång prognostiserad brist kan inte utmaningen lösas genom endast traditionella tillvägagångssätt som annonsering eller balanseras genom rekrytering av samma yrkeskategori.

När barn- och ungdomsförvaltningen inte kan rekrytera behöver synen på kompetensbehovet förändras, dels genom att identifiera vad vi behöver göra mer eller mindre av dels genom att skapa förutsättningar för kärnkompetensen att klara uppdraget med hög kvalitet. Tills dess att behovet eller tillgången på dessa specifika yrkeskategorier förändras balanseras kompetensgapen med andra yrkeskategorier som har kompetens att utföra delar av arbetsuppgifterna och som på ett bra sätt kan komplettera med kompetens i respektive uppdrag.

Ett exempel kan till exempel vara att säkerställa att undervisningen i varje barngrupp leds av legitimerade förskollärare och att arbetslaget i övrigt består av barnskötare eller annan personal med pedagogisk utbildning. Verksamheten kan också balansera kompetensgap genom kompetenshöjande insatser med bland annat rekrytering och kompetensutveckling av medarbetare med kompletterande kompetenser så som lärarassistenter samt visstidsanställda obehöriga lärare.

I en situation där personalens kompetensnivå förändras genom att inte ha rätt utbildning eller erfarenhet för uppdraget, kan det komma att innebära att rektor eller förskolechef inte kan delegera ansvar i samma utsträckning som tidigare. Rektor och förskolechefs arbete kan därmed bli mer reaktivt, operativt och administrativt snarare än strategisk och verksamhetsutvecklande och på så sätt påverka attraktiviteten på skolledaryrket och kvaliteten på verksamheten.

Barn- och ungdomsförvaltningen har påbörjat ett arbete för att utveckla ett gemensamt och strukturerat arbetssätt för kompetensförsörjning. Syftet är att det i större utsträckning ska kunna ange riktning, skapa

samsyn och kraft för förvaltningens kompetensförsörjnings- och professionsutvecklingsinsatser. Det handlar om att i större utsträckning möjliggöra karriärer, att pröva nya roller eller arbetsuppgifter och att ha kompetensutbyte i vardagen. Omfattande och aktiva åtgärder krävs på kort sikt av Barn- och ungdomsförvaltningen för att komma vidare.

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på lång sikt?

Förvaltningen står inför utmaningen att trots ett växande barn- och elevantal, en relativ hög personalomsättning samt svårigheter att rekrytera pedagogisk behörig personal ändå behålla kontinuiteten för barn och elever och tillgodose en god arbetsmiljö. Enligt SCB kommer det att exempelvis saknas 98 000 lärare fram till 2035.

I Lägesbedömningen uppmärksammas, precis som Skolinspektionen konstaterar i sin tillsyn, att det varierar stort mellan kommunens skolor, förskolor och fritidshem i vilken utsträckning det finns personal med utbildning och kompetens. En god kvalitet förutsätter att det finns personal som kan leda och utveckla arbetet i enlighet med läroplanen samt omsätta kunskaper om aktuell forskning i den praktiska verksamheten. En skicklig förskollärare eller lärare är en av de viktigaste faktorerna för att barn och elever ska lyckas. Därför behövs det till exempel utformas didaktiskt stöd för hur styrdokumentens krav och intentioner kan ta sig praktiskt uttryck i en undervisning som utgår ifrån alla elevers behov och förutsättningar när behörigheten saknas.

Det verksamheterna direkt kan påverka för att minska kompetensgapen är också att förändra behovet av kompetens genom att utveckla arbetssätt och organiseringen inom verksamheten. Ett arbete för att identifiera kompetensgap inom barn- och ungdomsförvaltningen är initierad och en kartläggning av förvaltningens samlade kompetensförsörjningsarbete. Kompetensbehovet kan förändras på lång sikt bland annat genom att utbilda och rekrytera kompletterande/andra kompetenser, digitalisering, automatisering och nya arbets- och uppdragsfördelningar samt förändrade lagkrav.

Några insatser pågår för att minska kompetensgapen, exempelvis genom att satsa på kompetensutveckling. Långsiktigt behöver dock kompetensbehov noggrant analyseras, avsevärt fler insatser prövas och breddas samt genomförda kompetensutvecklingsinsatser följas upp. Professionsutvecklingsinsatser behöver också i större utsträckning kopplas samman med kompetensförsörjningsbehov. Vidare finns ett behov av att sätta begreppet kompetens i en större kontext eftersom kompetens inte är något statiskt och mätbart utan ett samlingsbegrepp över en individs förmåga att utföra en uppgift genom att tillämpa färdigheter och kunskaper.

Personalomsättningen för flera yrkeskategorier inom förskola och skola i Halmstads kommun fortsätter att öka och det utmanar såväl kontinuiteten som kvaliteten i verksamheten. Arbete för att behålla och utveckla hög kompetens behöver därför kraftsamlas kring och pågå kontinuerligt. Enligt SCB väljer 90% av lärarna att stanna i yrket, men rör sig inom utbildningssektorn. Insatser inom Barn- och ungdomsförvaltningen ska motverka en omsättning som beror på missnöje på arbetsplatsen, men främja en kanske ofrånkomlig och positiv rörlighet för att vidareutbildas och utvecklas.

Barn- och ungdomsförvaltningen behöver de kommande åren ha fokus på att så väl förebygga risker i arbetsmiljöarbetet som att främja en god hälsa och positiv hälsoutveckling i skolmiljö. En försämrad

arbetsmiljö, ökad sjukfrånvaro och minskad arbetsmotivation blir ett resultat av att förvaltningen tvingas anställa personal som inte har kompetens för uppdraget. Kraven i uppdraget överstiger då individens tillgängliga resurser vilket påverkar hälsan. Utbildad personal tvingas kompensera för kompetensgapet hos den icke utbildade personalen vilket påverkar även deras arbetsbelastning och hälsa. I slutändan innebär det försämrade förutsättningar och resultat för våra barn och elever.

Osäkerhet kring nationell styrning och finansiering av förskola och skola

Hur påverkar utmaningen/möjligheten oss på kort sikt?

De riktade statsbidragen utgör en allt större andel av barn- och ungdomsnämndens finansiering. Bland de större bidragen finns bland annat Lågstadiesatsningen, Minskade barngrupper i förskolan, Läxhjälp, Lärarlönelyftet samt Skolledare och Karriärtjänster. Nämnden har också fått ersättning från Migrationsverket för nyanlända. Under 2018 prognosticeras de riktade statsbidragen till 190 Mkr. Samtliga statsbidrag är villkorade, till exempel ska personaltätheten öka och användningen av medlen ska återredovisas och lämnas till Skolverket för bedömning. Om barn och ungdomsförvaltningen fortsatta kunna arbeta för att rekquirera statliga statsbidrag är det av yttersta vikt att nämndens tilldelade ram ger utrymme för åtminstone bibehållen personaltäthet (oftast är det genom uppföljning av personaltäthet som statens bidrag villkoras). Med kraftigt ökade lokalkostnader, ökade bidrag till fristående verksamheter, hög löneutvecklingstakt för lärare och avsaknaden av full volymkompensation blir utrymmet mindre för att bibehålla personaltätheten.

I SKL:s prognosunderlag ”Specificering av vissa statsbidrag”, syns inte flertalet av de riktade statsbidragen efter budgetåret 2019. Barn- och ungdomsförvaltningen vill därför uttrycka en stor oro för hur avsaknaden av dessa riktade statsbidrag skulle påverka nämndens verksamheter. Kraftigt minskade statsbidragsintäkter i kombination med de effektiviseringskrav som ställs på nämnden de kommande åren skulle gräva djupa hål i nämndens budget. Ett sådant scenario skulle kraftigt försvåra ett förverkligande av nämndens nuvarande verksamhetsplanemål: ”I Halmstads förskolor och skolor ska alla barn och elever få de utmaningar och det stöd de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt.” Detta innefattar en målsättning om ökad behörighet till gymnasiet.

Regeringen har fattat beslut om en förordning om statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling. Samtliga huvudmän som tar del av bidraget förbinder sig att inte sänka kostnaderna för undervisning och elevhälsa, sett till ett genomsnitt av föregående tre år. 2019 har barn- och ungdomsförvaltningen möjlighet att rekquirera cirka 30 miljoner kronor, vilket också förvaltningen avser att göra. Förvaltningen beräknar vidare, utifrån angiven nationell ram, att bidraget 2020 för Halmstads del kommer att landa på cirka 53 miljoner kronor. I de fall barn- och ungdomsnämndens ram avkrävs effektiviseringar som innebär en sänkning av kostnaderna enligt ovan föreskrivna villkor ser förvaltningen det ytterst svårt att rekquirera detta villkorade statsbidrag för 2020. I det fall övriga statliga statsbidrag (som exempelvis lågstadiesatsningen, fritidshemssatsningen mfl försvinner) kommer barn- och elever i Halmstad att drabbas ännu hårdare.

I SKL:s prognoser syns inte Lärarlönelyftet efter budgetåret 2019, vilket har gett 466 yrkesskickliga medarbetare (lärare, förskollärare och fritidspedagoger) ett lönetillägg på 2 500 kr i månaden.

Huvuddelen (90%) av dessa medarbetare arbetar inom förskoleklass och grundskola. Resterande 10% återfinns inom förskola och fritidshem. Nämnden har valt att tilldela dessa pengar till personalen i form av ett lönetillägg, vilket kan tas bort. I realiteten ser dock barn- och ungdomsförvaltningen borttagandet av lärarlönelyftet som en omöjlighet. Bristen på behöriga lärare är mycket stor och det faktum att flera grannkommuner har fattat beslut om att detta bidrag har tillförts deras lärares ordinarie lön gör att Halmstad kommun skulle kunna uppleva stora problem i att bibehålla personal.

Samtidigt ökas ambitionerna i den nationella styrningen av förskola och skola. Flera politiska beslut har tagits, samt förväntas tas, som kommer att påverka Barn- och ungdomsnämndens verksamheter under de närmaste åren. Skolkommissionen slutbetänkande Samling för skolan – nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35) innehåller en mängd förslag inom områden såsom stärkt huvudmannaskap, kompetensförsörjning, ökat nationellt ansvar för skolans finansiering, aktivt skolval och minskad skolsegregation. Genom sina förslag går kommissionen mot en tydligare nationell styrning av den svenska skolan. Beroende på vilka politiska beslut som fattas utifrån Skolkommissionens förslag kan det få stora konsekvenser.

Redan fattade nationella beslut (i urval):

- Obligatorisk skolstart införs vid sex års ålder. Riksdagen har beslutat att skolplikten ska inträda det kalenderår då barnet fyller sex år. Skolplikten förlängs därmed med ett år och blir i regel tioårig. Skolplikten ska normalt börja fullgöras i förskoleklassen som nu är en obligatorisk skolform inom skolväsendet. Förändringen i sig förväntas påverka kostnaderna för kommunen i låg utsträckning.
- Stadieindelad timplan i grundskolan och grundsärskolan. En stadieindelad timplan har införts i grundskolan och grundsärskolan. I stället för nuvarande ordning där skolorna relativt fritt kan bestämma hur undervisningstimmar fördelas mellan årskurserna, reglerar riksdagen nu undervisningstiden mellan låg-, mellan- och högstadiet. Att timplanerna blir stadieindelade innebär bland annat att grundskolans kursplaner och kunskapskrav i moderna språk förändras och att matematikämnet 2019 får 100 undervisningstimmar mer i årskurs 7-9 och idrott och hälsa 105 undervisningstimmar. Det bidrar till ökat behov av matematiklärare och lärare som undervisar i idrott och hälsa. För 2019 kan detta också innebära en brist på adekvata undervisningslokaler då timantalet utökas. För grundsärskolan innebär lagförändringen stora förändringar i och med att det centrala innehållet i kursplanerna delas mellan låg-, mellan- och högstadiet både i ämnen och ämnesområden samt att kunskapskrav för årskurs 3 införs i fem ämnen.
- Högstadiel elever med låga betyg ska erbjudas lovskola. Riksdagen har beslutat att elever som har slutat åttonde klass och som riskerar att inte bli behöriga till gymnasiet samt elever som slutat grundskolan utan att bli behöriga har rätt till undervisning under skollov. Skolhuvudmannen är skyldig att erbjuda dessa elever lovskola om 50 timmar. Lagändringen innebär också att eleverna har samma rätt till stöd under lovskolan som annars, detta innefattar tillgång till elevhälsa och skolskjuts. Generella statsbidrag har tilldelats kommunen för obligatorisk lovskola. Det är viktigt att dessa pengar kommer nämnden till del. 2018 såg barn och ungdomsförvaltningen flera positiva effekter av lovskolan, vilka har inneburit en ökad måluppfyllelse till gymnasieskolan. Lovskolan är dock kostnadsdrivande i form av personal, skolskjuts mm.
- Åtgärdsgaranti för yngre elever. Skollagen kompletteras med en åtgärdsgaranti i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan. Syftet med garantin är att elever i behov av stöd, tidigt ska få stöd utformat utifrån sitt behov. Redan i förskoleklassen ska elevens språkliga medvetenhet och matematiska tänkande kartläggas. Om det finns indikationer på att en elev i förskoleklassen eller lågstadiet inte kommer att nå

kunskapskraven i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, ska ansvarig förskollärare eller lärare göra en särskild analys av elevens kunskapsutveckling och avgöra om eleven är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Förändringen innebär att barn- och ungdomsförvaltningen under de närmsta åren troligen kommer vara i behov av ökad specialpedagogisk kompetens.

- Obligatorisk prao införs i årskurs 8. Riksdagen har fattat beslut om obligatorisk prao, praktisk arbetslivsorientering, under minst tio dagar i årskurs 8 eller 9. Detta har inneburit ökade kostnader genom anställandet av samordnare för praktikplatser, digitalt system för hantering av platser och i viss mån ersättningar till elever i form av resor/måltider.
- Förändringar i läroplanen för förskolan och grundskolan. Såväl förskolans som grundskolans läroplaner har reviderats de senaste åren. En reviderad läroplan i förskolan börjar gälla under 2019 där perspektiv som barnrätt, omsorgsbegrepp, funktionshinder och nationella minoriteternas rättigheter förtydligas. Detta gäller även gränsen mellan undervisning och utbildning och de digitala verktygens betydelse i förskolan. Nya krav ställs på kommunens förskolor och innebär en omställning såväl för förskolans ledning och förskollärarna som för arbetslagen som helhet och alla medarbetarna som är bärare av läroplanens mål och intentioner. Programmering har införts också som ett betydande inslag i flera ämnen i grundskolan. Dessa nyligen genomförda förändringar i läroplanen medför att skolorna fortsatt behöver stärka sin digitala kompetens eftersom till exempel undervisning i programmering inte ingår i lärarutbildningen.

Nämndens egna mål

I Halmstads förskolor och skolor ska alla barn och elever få de utmaningar och det stöd de behöver för att kunna utvecklas så långt som möjligt.

Beskrivning

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för att alla barn och elever i kommunen har tillgång till en likvärdig och kvalitativ utbildning där varje individ ges förutsättningar att nå sin fulla potential. Samtidigt som barn och elever ges en god utbildning som innehåller både fostran och bildning, ska nämnden verka för att utbildningsnivån stärks. I grundskolan ska alla elever nå målen i samtliga ämnen med godkända betyg och därmed vara behöriga till gymnasieskolans nationella program.

För barn- och ungdomsförvaltningen innebär detta ett systematiskt, kontinuerligt arbete i långsiktiga processer med start i förskolan och vidare genom grundskolan. För att följa dessa långsiktiga processer visar forskning kring systematiskt kvalitetsarbete¹ att alla nivåer i utbildningssystemet behöver använda sig av en variation av underlag som kan stödja analysen. Vilka resultat som kommunens skolor uppnår vid ett visst tillfälle är intressant och nödvändigt att följa, men ännu viktigare är att kunna följa resultaten över tid och utifrån detta identifiera samband mellan förutsättningar och resultat.

För att säkerställa likvärdighet måste alla nivåer utveckla arbetet med förskolans och skolans kompensatoriska uppdrag, vilket kan göras genom tidiga insatser med start i förskolan, utveckling av undervisningens kvalitet, anpassningar och stöd, men också att resurser riktas där de behövs som mest.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel vårdnadshavare som upplever att barnen i förskolan får de utmaningar och det stöd de behöver.	87%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever som uppger att "lärarna i min skola hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det".	94,5%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever som uppger att "skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer".	61,5%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever som upplever att lärarna tar hänsyn till elevernas åsikter.	84,5%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever som klarat alla delprov i nationella prov svenska åk 3.	63,7%	Ökning	Ökning	Ökning
Skillnaden i resultat i andel elever som klarat alla delprov i nationella prov svenska åk 3 mellan olika skolor	65,2	Minskning	Minskning	Minskning
Andel elever som klarat alla delprov i nationella prov matematik åk 3.	64,3%	Ökning	Ökning	Ökning
Skillnaden i resultat i andel elever som klarat alla delprov i nationella prov matematik åk 3 mellan olika skolor	63,5	Minskning	Minskning	Minskning
Andel elever som varit närvarande 90 % eller mer under läsåret	70%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever med behörighet till gymnasiet	82,2%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever med behörighet till gymnasiet exklusive nyinvandrade elever och elever med okänd bakgrund	87,2%	Ökning	Ökning	Ökning

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Skillnad i behörighet till gymnasiet mellan skolan med högst respektive lägst behörighet i kommunen	29	Minskning	Minskning	Minskning
Andel elever i åk 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen.	73,5%	Ökning	Ökning	Ökning
Skillnad i meritvärde åk 9 mellan flickor och pojkar.	33,5	Minskning	Minskning	Minskning

Aktiviteter
Specialpedagogiskt stöd i förskolan
Utveckling av skolornas studie- och yrkesvägledning
Samverkan med det lokala näringslivet gällande entreprenörskap och PRAO
Genomförande av insatser enligt barn- och ungdomsförvaltningens utvecklingsplan
Statsbidrag riktas mot de skolor som har störst stöd- och utvecklingsbehov
Huvudmannen genomför utifrån det systematiska kvalitetsarbetet riktade insatser vid de förskolor och skolor där det identifierats störst stöd- och utvecklingsbehov
Processtöd till skolorna i utvecklad användning av lovskola
Processtöd till förskolor och skolor i kartlägnings- och åtgärdsarbetet för tidiga insatser

I Halmstads förskolor ska antalet barn i grupperna anpassas så att barnens behov av en trygg, pedagogisk och kreativ verksamhet tillgodoses.

Beskrivning

Förskolan är för 95 % av alla barn i Halmstads kommun entrén till utbildningsväsendet. Förskolan är betydelsefull för barnet här och nu, men är också grunden för ett livslångt lärande. Kvalitet syns först och främst i den pedagogiska relationen mellan barn, pedagoger och det lärandeobjekt de gemensamt riktar sitt fokus mot.

Därför ska förskolan upplevas som trygg, pedagogisk och lärorik av alla barn och vårdnadshavare. Det gör den om den bedrivs i ändamålsenliga lokaler med en variationsrik ute- och inommiljö. Personalen behöver vara välutbildade och ha kompetens att möta varje barn för att utmana i riktning mot läroplanens mål, men också kunna förmedla värme och omsorg.

De yngsta barnen i förskolan behöver i högre grad nära och stadigvarande relationer i mindre barngrupper. Tidiga insatser för att barn ska utvecklas optimalt är angeläget och hänger samman med tillgång till specialpedagogisk kompetens.

Förskolan har ett särskilt uppdrag i de utsatta områdena. Det finns flera studier som visar att dessa barn gynnas mest av en förskola med hög kvalitet. För att ge dessa barn rika upplevelser att samtala kring och bearbeta genom estetiska lärprocesser kommer de planerade förskolebussarna riktas mot prioriterade områden. Eftersom verksamheten är ny i kommunen kommer effekterna av satsningen att särskilt följas.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Antal barn i förskolegrupperna	16,6	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat
Bedömning av i vilken utsträckning barnens behov av trygg, pedagogisk och kreativ verksamhet tillgodoses.	73%	Ökning	Ökning	Ökning
Antal barn/årsarbetare	5,2	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat
Vistelsetid i förhållande till årsarbetare	172	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat
Andel förskolor där andelen förskollärare är minst 40 %		Ökning	Ökning	Ökning

Aktiviteter

Statsbidrag för mindre barngrupper i förskolan används till att hålla nere antalet barn i grupperna.

Åtgärder för att gynna rekrytering av förskollärare genomförs med riktade insatser mot förskolor med förskollärartäthet under 40 %.

Brister i lokalerna åtgärdas.

Utveckla och utvärdera användningen av förskolebussar

Förskolor stöds i implementeringen av ny läroplan för förskolan

Halmstads förskolor och skolor ska ha en pedagogisk och kreativ lärmiljö såväl inne som ute.

Beskrivning

En kreativ lärmiljö påverkar förskolans och skolans resultat. Organisation och pedagogik hör ihop och hur lärmiljön formas och utvecklas påverkar förutsättningarna för lärande såväl inne som ute. Arbetssätt, metoder och mötet mellan barn, elever och pedagoger är centrala delar i utvecklingsarbetet av en pedagogisk och kreativ lärmiljö. Läroplanerna betonar ett lärande som främjar barn och elevers förmåga till problemlösning och som stimulerar dem att upptäcka innovativa möjligheter att skapa och möta förändringar, samt att omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt. Lärmiljön måste därmed ständigt förändras för att aktivera alla sinnen, men också för att ligga i framkant vad gäller teknisk innovation.

Det lägger samtidigt grunden för lärande för hållbar utveckling som innefattar flera perspektiv. Så väl socialt- ekonomiskt som miljömässigt.

Planering av nya utemiljöer samt förbättring av befintliga förskole- och skolgårdar utgår från Funktionsprogram utemiljö som kommunicerar behov, värden, funktioner samt målsättningar. Syftet med funktionsprogrammet är att i samverkan med olika förvaltningar höja kvaliteten på barnens utemiljöer, där förskole- och skolgårdar ses som en del i ett större sammanhang.

Resurscenter Kärnhuset erbjuder en variation av utbildning inom såväl utepedagogik och digitalt lärande.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel förskolechefer som anger stämmer till stor del eller helt och hållet att förskolans lärmiljöer är anpassade så att digitala verktyg kan användas i utbildningen på ett flexibelt och kreativt sätt	49%	Ökning	Ökning	Ökning

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel förskolechefer som anger stämmer till stor del eller helt och hållet att pedagogerna i förskolan använder en variation av digitala verktyg baserat på lärsituation	42%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel rektorer som anger stämmer till stor del eller helt och hållet att skolans lärmiljöer är anpassade så att digitala verktyg kan användas i utbildningen på ett flexibelt och kreativt sätt	56%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel rektorer som anger stämmer till stor del eller helt och hållet att pedagogerna i skolan använder en variation av digitala verktyg baserat på lärsituation	49%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel vårdnadshavare som upplever att utemiljön i förskolan är pedagogisk och kreativ.	80%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever i åk 4 som tycker att skolgården är bra eller mycket bra.	84,4%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel elever i åk 7 som tycker att skolgården är bra eller mycket bra.	57,7%	Ökning	Ökning	Ökning
Antal avdelningar i förskolan med utepedagogisk profil	1	Ökning	Ökning	Ökning

Aktiviteter

Kompetensutveckling utepedagogik och äventyrspedagogik

Fortsatt huvudmannasatsning för likvärdighet av digitala verktyg inom nämndens verksamheter

Kompetensutveckling kopplad till förskolans och skolans digitalisering för pedagogisk personal och skolledare

Fritidshemmen ska erbjuda meningsfull och varierad undervisning för att skapa nya och fördjupade kunskaper som ökar elevernas lärande och måluppfyllelse

Beskrivning

Barn- och ungdomsförvaltningens fritidshem ska stimulera elevers utveckling och lärande, samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmets uppdrag spänner över en stor del av elevernas utveckling och lärande och det är betydelsefullt att ha ett helhetsperspektiv på uppdraget. Vid planeringen och genomförandet av verksamheten behöver personalen utgå från både individens och gruppens behov samt en samverkan mellan fritidshemmet, förskoleklassen, skolan och hemmet. Uppdraget handlar om att stödja utvecklingen av såväl normer och värden som kunskaper, ansvarstagande och inflytande. I samverkan mellan fritidshemmet, förskoleklassen, skolan och hemmet kan personalen skapa ett helhetsperspektiv på elevens utveckling, lärande och utbildning, där elevens bästa är i fokus för verksamheten.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Antal elever/årsarbetare	22,6	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat
Andel rektorer som anger stämmer till stor del eller helt att utbildningen i fritidshemmen planeras, följs upp och utvecklas systematiskt och kontinuerligt	37%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel rektorer som anger stämmer till stor del eller helt att det finns en tydlig planering för hur pedagogerna ska stödja och stimulera elevernas utveckling av sina förmågor	51,8%	Ökning	Ökning	Ökning

Aktiviteter

Processtöd till skolor i användandet av huvudmannens framtagna uppföljningsunderlag för fritidshem

Uppbyggnad av förvaltningsgemensamt fritidshemsnätverk för personal i syfte att ytterligare utveckla det systematiska kvalitetsarbetet

Chefer och medarbetare ska tillsammans skapa förutsättningar för en hälsosam arbetsmiljö där alla kan utföra ett kvalitativt arbete.

Beskrivning

En hälsosam arbetsmiljö innefattar fysiska faktorer som lokaler, utrustning och arbetsmetoder, men även organisatorisk och social arbetsmiljö. Det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) och HR-riktlinjen utgör grunden i detta arbete, se bilaga.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Total sjukfrånvarotid, procent av ordinarie arbetstid	6%	Minskning	Minskning	Minskning
Sjuktal - antal sjukdagar per tillsvidareanställd.	18,9	Minskning	Minskning	Minskning
Sjuktal - antal sjukdagar per visstidsanställd	17	Minskning	Minskning	Minskning
Resultat medarbetarenkät - HME Hållbart medarbetarengagemang	81%		Ökning	

Aktiviteter

Hälsöfrämjande och förebyggande insatser- Inom nämndens budget

Hälsöfrämjande och förebyggande insatser- Med centrala medel (KS)

Hälsöfrämjande och förebyggande insatser- Företagshälsovårdens delaktighet i det hälsofrämjande arbetet

Kommunfullmäktiges mål

Attraktivitet för tillväxt

Konkretiserat mål 1: Halmstad ska vara en attraktiv plats att bo på och besöka

Halmstad ska vara en av Sveriges främsta kulturkommuner för barn och unga.

Beskrivning

Den verklighet som dagens barn och unga möter ser helt annorlunda ut än den som tidigare generationer mött. Den digitala tekniken och dess kommunikations- och underhållningsformer har fått enorm betydelse. Att förbereda barn och unga för en fortsatt framtid innebär att kulturen måste spela en större roll än den gjort tidigare. Kulturen ger möjligheter till ett förstärkt lärande och bidrar till en djupare förståelse. Genom kulturen rustas individen med olika förmågor som exempelvis att tolka bilder och att bedöma olika källors värde.

I de flesta branscher i det framtida moderna samhället behövs kreativitet och gestaltningsförmåga. Med kultur och eget skapande stärks barn och unga som individer och får en ökad självkänsla. Om man blir inspirerad, stimulerad och underhållen samt får en möjlighet att reflektera över sina åsikter, ges man förutsättningar att bli kreativ och ifrågasättande, egenskaper som är fundamentala i byggandet av en egen identitet.

Kultur kan också spela en roll i att motverka rasism och våld genom att visa på motbilder och skapa förståelse för andra kulturer. När flickor och pojkar möts i en kulturell och fysisk aktivitet på lika villkor, till exempel i dansen, kan även jämställdhet främjas. Människors kulturvanor skapas i barndomen. Därför har skolan en viktig uppgift när det gäller att möta de barn och unga som i sin vardag inte får tillgång till kultur. Utgångspunkten är att alla barn är skapande och lärande och detta måste skolans medarbetare ta fasta på när undervisning och aktiviteter planeras. Viktigt är till exempel en organisation på skolorna med kulturombud och att dessa får ta del av fortbildning och nätverksbyggande.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel elever i förskoleklass som får rytmikundervisning en lektion/vecka	100%	100%	100%	100%
Andel elever i årskurs 1 som får rytmikundervisning en lektion/vecka	75%	100%	100%	100%
Andel elever i grundskolor och grundsärskolor som erbjuds minst en professionell föreställning av scenkonst per läsår.	100%	100%	100%	100%

Aktiviteter

Konstpromenaden "I Kottens spår" för alla femåringar

Skolbio erbjuds i några årskurser.

Skapande skola används så att kulturskapare kan komma in i skolan och förstärka och utveckla lärandet.

Konkretiserat mål 4: Halmstads kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare

Barn- och ungdomsförvaltningen ska vara en attraktiv arbetsgivare.

Beskrivning

Halmstads kommun och barn- och ungdomsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare för såväl befintliga som presumtiva medarbetare. Ledarskap, delaktighet, möjlighet till kompetensutveckling och ett hållbart arbetsliv är några exempel på viktiga förutsättningar för att vara en attraktiv arbetsgivare.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel tillsvidareanställda medarbetare	87%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel nöjda medarbetare enligt medarbetarindex (MI)	76%		Ökning	
Antal anställda per förskolechef	30,5	31	31	31
Antal anställda per rektor	25,5	31	31	31

Aktiviteter

Framtagande av förvaltningsgemensam kompetensförsörjningsplan (inkl. kompetenskartläggning och insatser i verksamheterna)

Den inkluderande kommunen

Konkretiserat mål 5: I Halmstad ska alla känna att de har lika värde, mötas av respekt och har möjlighet att vara delaktiga i samhället

Andel barn och unga som blir utsatta för diskriminering och/eller kränkande behandling ska minska.

Beskrivning

Alla barn och elever i Halmstad har rätt till en trygg miljö inom barn- och ungdomsnämndens ansvarsområden. De ska ha inflytande över sin vardag och de ska känna att de respekteras i alla situationer; av såväl andra barn och elever som av vuxna. Barn- och ungdomsförvaltningen ska på ett medvetet och systematiskt sätt arbeta för att motverka kränkningar i samtliga verksamheter. HBTQ-frågorna ska tydliggöras i förskolorna och skolorna.

Med syfte att erhålla bilder av hur kommunens elever upplever sin vardag utifrån bl.a. förekomsten av kränkande behandling genomförs flera olika undersökningar. Resultaten och analyserna av dessa undersökningar ligger som viktiga underlag för förskolors/grundskolors/grundsärskolors långsiktiga arbete med likabehandling och värdegrundsfrågor samt genererar strategier och planering för åtgärder med mål att upplevelser av kränkande behandling ska minska.

För att resultaten ska kunna bidra till en trygg skolmiljö krävs därför en kunskap hos skolledare, pedagogisk personal, vårdnadshavare, barn och elever kring vad diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och diskrimineringsgrunderna är. Detta för att på korrekt sätt kunna anmäla diskrimineringar, trakasserier och kränkande behandling till huvudman samt för att kunna arbeta med

planer mot diskriminering och kränkande behandling. Det är en förutsättning för goda relationer mellan vuxna och elever.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel flickor/pojkar som utsatts för diskriminering och/eller kränkande behandling.	12%	Minskning	Minskning	Minskning
Andel flickor/pojkar som upplever att skolan agerar på diskriminering och/eller kränkande behandling.	74%	Ökning	Ökning	Ökning

Aktiviteter
Utvecklad undervisning i sex, samlevnad och samtycke utifrån genomförd kartläggning
Riktade insatser mot skolor med låg- respektive hög andel till huvudman anmälda fall av kränkande behandling
Kompetensutveckling för förskolepersonal gällande arbete mot kränkande behandling

Konkretiserat mål 6: I Halmstads kommun ska invånarna känna att de mår bra och att de får ut mer av livet

I Halmstad ska barn och unga uppleva en god psykisk hälsa.

Beskrivning

En elevs skolprestation har stor betydelse för den psykiska hälsan. Att klara skolan är en viktig skyddsfaktor för en god psykisk hälsa och för att klara sig i livet. Skolan bör präglas av ett långsiktigt hälsofrämjande och förebyggande arbete med fokus på elevers hälsa utifrån en helhetssyn på elevens situation och med fokus på det friska.

I elevhälsoarbetet ryms ett ansvar för att stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. I arbetet med elevernas arbetsmiljö ingår skolans värdegrund och arbete mot kränkande behandling. Elevernas svar i olika enkätundersökningar om deras arbetsmiljö och psykiska hälsa bör beaktas och elever bör involveras i skolornas arbetsmiljöarbete.

En förutsättning för ett livslångt lärande och en god hälsa är att känna sig trygg i skolan och inte känna stress i sin skolsituation, men också känna att man har en vuxen att prata med. Barn- och ungdomsnämnden i Halmstad kommun har valt att inte bara göra en uppdelning mellan flickor och pojkar utan även lägga till unga med annan könstillhörighet. Detta för att synliggöra ett normkritiskt tänkande där alla elever ska kunna känna sig inkluderade och sedda.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel flickor/pojkar som upplever att de mår bra eller mycket bra åk 4	93,7%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel flickor/pojkar som upplever att de mår bra eller mycket bra åk 7	84,9%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel flickor/pojkar som svarar ja på frågan om de har någon vuxen att prata med om det som är viktigt för dem åk 4.	98,6%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel flickor/pojkar som svarar ja på frågan om de har någon vuxen att prata med om det som är viktigt för dem åk 7	93,1%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel flickor/pojkar som ofta eller alltid känner sig stressade över skolarbetet åk 7	22%	Minskning	Minskning	Minskning

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Andel flickor/pojkar som känner sig trygga i skolan	94,5%	Ökning	Ökning	Ökning
Andel skolor i åk 5 där minst 90 % av alla flickor/pojkar känner sig trygga i skolan	18	Ökning	Ökning	Ökning
Antal skolor i åk 8 där minst 90 % av alla flickor/pojkar känner sig trygga i skolan.	10	Ökning	Ökning	Ökning

Aktiviteter

Riktade insatser mot elever med hög skolfrånvaro
 Hbtq-certifiering av skolbiblioteken
 Samverkan kring Drogfri ungdomstid
 Samverkan med andra nämnder och förvaltningar

Barn och unga ska ha tillgång till en god och jämlik elevhälsa.

Beskrivning

Elevhälsan skall i första hand arbeta hälsofrämjande och förebyggande. Enligt skollagen ska det finnas elevhälsa för alla elever bestående av fyra samverkande delar som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ger en bred bedömning av en elevs behov och stödinsatser. För att elevhälsan skall fungera optimalt krävs ett strukturerat och kontinuerligt samarbete mellan de olika professionerna. Elevhälsan är en viktig del av skolans helhet.

Alla barn och unga som bor i Halmstads kommun ska ha likvärdiga möjligheter till en god och jämlik elevhälsa oavsett kön, könsöverskridande identitet, sexuell läggning, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, ålder eller funktionsnedsättning (de sju diskrimineringsgrunderna). Skolan ska vara öppen, inkluderande och präglas av trygghet och acceptans för varandras olikheter. Gemenskap skall vara självklart och utanförskap oacceptabelt. Barn och elevers delaktighet och inflytande i skolans värdegrundsarbete och arbete mot kränkande behandling är centralt. Det finns ett ansvar för att skapa förutsättningar för alla elevers lärande vilket ger bättre möjligheter för elever i behov av särskilt stöd som elevhälsan har ett särskilt ansvar för.

Varje elev skall ges förutsättningar att utvecklas så lång det är möjligt mot utbildningens mål. Det kan ske genom samverkan med vårdnadshavare, elevhälsan och övriga personal i skolan. För att kunna uppnå en god och jämlik elevhälsa krävs att det finns resurser som räcker till för en främjande och förebyggande skolhälsovård.

Mätetal	Utgångsvärde	Målvärde 2019	Målvärde 2020	Målvärde 2021
Antal elever/skolsköterska	361	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat
Antal elever/kurator	466	Oförändrat	Oförändrat	Oförändrat

Aktiviteter

Hbtq-certifiering av skolsköterskorna i elevhälsan
 Processtöd till identifierade skolor i syfte att utveckla ett mer främjande och förebyggande elevhälsoarbete

Prioriteringar

Ett strategiskt jämställdhetsarbete

Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar för att stärka ett förebyggande och främjande arbete kring ett normkritiskt förhållningssätt i förskola och skola. Det går till på följande sätt.

Synliggör: Genom föreläsningar och/eller handledning med antingen all personal på en förskola/skola eller delar av personalen så som elevhälsoteamet, kring diskriminering, trakasserier, kränkande behandling och diskrimineringsgrunderna. I detta arbete synliggörs de olika diskrimineringsgrunderna samt ges tips hur man kan arbeta rent praktiskt med detta i bl.a. undervisningen.

Kartläggning och analys:

Varje förskola och skola har en plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Under hösten 2018 har en ny mall utarbetats efter att lagstiftningen ändrats och matchar skollagens och diskrimineringslagens krav. I enhetens arbete kartläggs nuläget via intervjuer och samtal.

Vårdnadshavarenkäten i förskolan samt ”Elevens syn på skolan” och skolsköterskornas hälsoenkät också viktiga delar av arbetet av att kartlägga verksamheten.

Agera: Detta sker genom att stötta personalen i analysarbetet för att arbeta fram åtgärder kopplade till analysen. Jämställdhetsutvecklarna har bland annat skapat filmkataloger som pedagoger kan använda sig av i både det främjande och förebyggande arbetet.

Resultat: Resultatet av insatser och åtgärder i personalens arbete redovisar förskolechef och rektor i årets verksamhetsrapport. Under 2018 har frågor kring värdegrundsarbetet tillkommit i förskollärares självskattning i förskolan. Utifrån resultatet vidtas nya åtgärder på enhetsnivå och på förvaltningsnivå prövas om förändrat stöd krävs till enheterna.

KomTek

KomTeks verksamhet består av två block. Skolverksamhet bedrivs under dag- och kvällstid för förskolor och grundskolor när det gäller stöd och utveckling av teknikämnet samt kurser i teknik för lärarstudenter på högskolan. Skolverksamheten består av fortbildning av pedagoger inom en mängd teknikområden, coaching i och utanför skolan, företagssafaris, utlåning av material och lådor och av KomTeks lokal samt en del elevinsatser. Hela året pågår även modellen ”Teknikutmaningen” - för elever och pedagoger inför Stora Upptäckardagen som är en årlig teknikmässa för förskola och grundskola samt modellen ”Arkitekter i skolan” som är ett samverkansprojekt med skolor och kommunens samhällsplanering. KomTek har även särskilda veckodagar i teknik för bland annat elever med hög frånvaro.

Skolverksamheten på KomTek är kopplad till läroplanen och Ung Företagsamhet är en nära samarbetspartner samt näringslivet, högskolan och Teknikcollege. Här ser KomTek flera fördelar för elever när det gäller att överbrygga stegen mellan grundskola, gymnasium, högskola och arbetslivet och frukten av samarbetet blir en slags fördjupad ”studie- och yrkesvägledning” för elever och även föräldrar. Regeringens nya direktiv när det gäller själva teknikämnet är något som KomTek har förberett sig inför under lång tid för att kunna stödja förskolor och skolor på bästa sätt.

Fritidsverksamheten handlar om kurser på kvällar och helger för barn i åldrarna 7–12 år, lovaktiviteter

och sommarkollon. För målgruppen 13–19 år har KomTek så kallade Makerspacekvällar som är en slags fritidsgård med teknikinriktning och här kan man även få matematikstöd. Teknik i fritidsverksamheten handlar om produktutveckling, material- och verktygslära, mekanik, elektronik, programmering, 3D/CAD, svetsning, fräs/svarv etc.

KomTek strävar fortsatt efter att arbeta utifrån ett socioekonomiskt perspektiv och utvärderar samt följer upp verksamheten löpande och mer omfattande på halvårs- och årsbasis.

Regional samverkan och samverkan med lärosäten

Samarbete sker kring forskning och kompetensutveckling för att tillsammans skapa förutsättningar för verksamhets- och professionsutveckling utifrån skollagen, en skola på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Barn- och ungdomsförvaltningen arbetar med att utveckla en undersökande utvecklingskultur, vilken kännetecknas av att den utgår från lokala förbättringsområden, inbegriper undersökningar i egen praktik, syftar till att producera kunskap och relatera arbetet till forsknings- och erfarenhetsbaserad kunskap samt syftar till förbättrad undervisning som tydligt ska visa sig i barns/elevs lärande och utveckling.

För att förstärka forskningsanknytning och samverkan fortsätter arbetet med pågående utvecklingsarbete tillsammans med Högskolan i Halmstad i etablerade nätverk. Kunskapsutbytet mellan forskare och skolledare/pedagog ska bygga på aktuella forskningsrön, skapa dialog kring prioriterade områden samt medverka till förutsättningar för vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet i praktiken. Genom såväl utvecklad samverkan med olika kommuner inom Regionalt utvecklingscentrum som med olika akademier på Högskolan prioriteras fler möjligheter till kunskapsutbyte, samordnade aktiviteter samt resursförstärkning. Ett sådant samarbete med flera skolhuvudmän i regionen och forskare på Högskolan i Halmstad är Framtidens digitala lärande i skolan. Samarbetet gäller även förskolan då ”skolan” i detta fall inbegriper hela skolväsendet. Syftet med samarbetsprojektet är att bidra till utveckling och forskning i regionen, genom gemensamma insatser med stöd av kommunernas, Region Hallands och Högskolan i Halmstads kompetens, samt Högskolans Digitala laborativt centrum. Samarbetet ska vetenskapligt och erfarenhetsmässigt utpröva och utvärdera digitala och analoga lärmiljöer, arbetssätt och metoder, samt stödja kompetensutveckling, som går utöver det som redan bedrivs. Utvecklingsarbetet ska förbereda barn, elever, lärarstudenter och skolans personal för ett lärande, med stöd av digitala verktyg, som vi känner eller inte känner till idag.

Projektet med övningsförskolor- och skolor har stärkt samarbetet mellan högskola och skolhuvudman. Pedagoger och skolledare erbjuds inom ramen för projektet kompetensutvecklingsinsatser, exempelvis utveckling av systematik för kollegiehandledning. Antalet deltagande verksamheter har utökats kontinuerligt. Projektet löper fram till och med våren 2020.

I Barn- och ungdomsförvaltningen har en vetenskaplig ledare anställts till forsknings- och utvecklingsavdelningen. Uppdraget är att ge utbildning och handledning till medarbetarna på Resurscentrum Kärnhuset i de stöd- och utvecklingsprocesser som bedrivs, så att dessa vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Den vetenskapliga ledaren har också i uppdrag att vara en brygga mellan lärosäten och forskare, enheters lokala skolutvecklingsarbeten och knyta samman detta med resurser som finns i förvaltningens FoU-avdelning.

Integration

Barn- och ungdomsförvaltningens analyser av elevernas resultat i Halmstad kommuns skolor visar att skolornas elevsammansättning har fått en större betydelse för elevernas resultat. Skolverket synliggör liknande samband på nationell nivå. Elever med migrationsbakgrund och/eller föräldrar utan högskoleutbildning lyckas i avsevärt lägre grad i skolan och ges därmed minskade livschanser. Då förskola och skola ska vara kompensatorisk behöver Barn- och ungdomsnämnden rikta insatser mot ökad integration och ökad likvärdighet, exempelvis ekonomisk- och kompetensmässig resursförstärkning. För att kunna rikta insatser är det viktigt med ett fungerande systematiskt kvalitetsarbete på enskilda förskolor och skolor, men även på huvudmannanivå.

Gruppen nyanlända utgör idag en relativt stor grupp av Halmstads kommuns elever, nästan 10 %. Under de senaste läsåren har deras resultat och måluppfyllelse särskilt analyserats. Detta för att få ett underlag till hur undervisningsmetoder, anpassningar och insatser kan utformas framåt. Analysen görs genom en särskild avsatt del i varje skolas verksamhetsrapport där progressionen i arbetet med nyanländas lärande redovisas. På huvudmannanivå redovisas analysen i BUF-lägesbedömning. Utvecklingsbehov som här skrivs fram är sådant som kan mildra effekten av ökad segregation, exempelvis att skolorna genomför mer systematiska kartläggningar av de nyanländas kunskaper med stöd i Skolverkets material Bygga Svenska.

Då eleverna i högre grad har integrerats i ordinarie klasser behövs ett fortsatt fokus på språk- läs och skrivutveckling för all personal och vidareutvecklade arbetsmetoder och organisering för studiehandledning. Ett annat behov är ett mer utvecklat interkulturellt- och hälsofrämjande förhållningssätt hos all personal i förskola och skola, vilket rätt använt skulle kunna öka möjligheterna till integration och möten mellan olika kulturer, samt förståelse för olika normer och värdesystem. Ett framgångsrikt arbete med de nyanländas kunskaper ökar inte enbart dessa barns och elevers livschanser, utan skulle också kunna möjliggöra att alla elever når högre måluppfyllelse och utvecklas till trygga demokratiska medborgare. För att stödja förskolor och skolor i att möta ovan utmaningar finns flera systemstärkande utbildningsinsatser för att mildra effekterna av segregation i BUF-utvecklingsplan. Exempel på detta är att pedagoger utbildas i nyanlända elevers språkutveckling, interkulturellt förhållningssätt och effektiv och ändamålsenlig studiehandledning.

Huvudmannen behöver även se att segregation är något som uppstår i relation mellan skolor. För förbättrad integration och minskad skolsegregation behöver insatser riktas mot skolor, även de med mer gynnsamma förutsättningar. Huvudmannen behöver ta ett ansvar för att på olika sätt försöka åstadkomma en jämnare och mer blandad elevsammansättning. Här behövs en stor variation av insatser. Exempelvis en utvecklad studie- och yrkesvägledning, utvecklat föräldrastöd och samverkande insatser med andra förvaltningar. Huvudmannen bör också strategiskt nyttja de ökande elevkullarna inom grundskolan för att påverka elevströmmar genom att skapa tillfällen för omorganisation av huvudmannens skolenheter, ombyggnation eller anläggning av nya skolor.

Internbudget

Barn och ungdomsnämnden tilldelats 2 076 273 kkr till grundskola och barnomsorg. Jämfört med 2018 års budgettram innebär det ett utökat driftsanslag med 97 800 kkr. Utökningen ska täcka ökade kostnader för fler barn o elever, nya och högre lokalkostnader, löneökningar 2018, högre Po pålägg och högre kapitalkostnader. I ramökningen ingår effektivisering/besparing med 32 800 kkr.

Beskrivning av fördelningsmodell och budgetprinciper

Större delen av budgeten ca 80 % fördelas efter den resursfördelningsmodell som nämnden har fattat beslut om. Budgeten fördelas till kärnverksamheten dvs de fem skolområdena och till bidrag för fristående skolor och förskola. Principerna för modellen är:

- Enkel modell som är känd, begriplig, överskådlig
- Modellen ska främja en likvärdig verksamhet
- Baserad på forskning - socioekonomiskt viktad resurs
- Tillämpbar på både kommunal och fristående verksamhet
- Elevpengen fastställs när nämnden fattar beslut om budget och ändras inte under budgetår
- Avstämning av antalet barn o elever per månad och justering efter utfall
- Buffert för hantering av avvikelser i volymer
- Skolområdena har uppdraget att fördela resurserna och prioritera med hänsyn till varje enhets behov och för en ökad måluppfyllelse

Resterande del ca 20 % av budgeten fördelas som anslagsbudget till FOU avdelningen, resursenheter, Särskola, fastigheter, förvaltningsgemensamma kostnader och intäkter samt administration. Vid den årliga genomgången av denna del av budget har hänsyn tagits till volymförändringar, förändrade lagkrav, verksamhetsmål, möjliga effektiviseringar samt förändrade behov.

	Not	Budget 2018	Budget 2019	Diff
Skolområde Centrum	1	430 695	279 232	-151 463
Skolområde Norr	1	461 632	262 949	-198 683
Skolområde Söder	1	367 913	291 567	-76 347
Skolområde Öster	1		251 935	251 935
Skolområde Väster	1		214 688	214 688
Fristående	2	231 474	234 467	2 993
Resurscentrum Kärnhuset	3	60 772	50 565	-10 207
Resursenheter	4	23 718	24 142	424
Särskola	5	27 843	29 308	1 465
Förvaltningsgemensamt	6	48 404	73 078	24 674
Fastigheter	7	325 977	357 502	31 525
Barn- och ungdomsnämnd		1 667	1 814	147
KomTek		5 145	5 026	-118
Senare beslut i BUN BU 2018		-6 808	0	6 808
Summa:		1 978 431	2 076 273	97 842

Skolorrådena	Budget 2018	Budget 2019	Diff
Barn- och elevpeng	1 053 649	1 085 717	32 068
Socioekonomiska	118 204	121 033	2 829
Övrig personal	35 757	36 722	965
Tilläggsbelopp	26 922	27 333	411
Svenska som andra språk	15 069	15 385	316
Stöd till små enheter	1 646	765	-881

Fristående	Budget 2018	Budget 2019	Diff
Barn- och elevpeng	152 182	149 349	-2 833
Socioekonomiska	9 309	9 245	-64
Övrig personal	6 220	6 357	138
Stöd till små enheter	1 157	0	-1 157
Lokalkostnader	42 143	45 760	3 617
Administration 3%	6 185	6 309	124

Antalet barn och elever	Budget 2018	Bokslut 2018	Budget 2019	Förändring BU18-BU19	Förändring Bokslut 18-BU19
Förskola	5 470	5 430	5 509	39	79
Fritidshem	4 400	4 456	4 530	130	74
Grundskolan inkl särskola	11 650	11 674	11 940	290	266
- varav särskola	62	66	65	3	-1

Not 1 och 2 skolorrådena och fristående verksamheter

Barn och elevpengen

Här ingår budget för pedagogisk personal i grundskola, fritids och förskola, ledningsresurs, måltider, läromedel samt övrigt material. Budgeten är baserad på prognostiserat barn och elevantal och tar hänsyn till ålder och vistelsetider. Pengen är beräknad efter personaltäthet, aktuell medellön, portionspriser och nyckeltal för övrigt material. Budgeten för hyra av IT och digitala verktyg i verksamheterna är från 2019 flyttad till central budget. Dessutom finns en förvaltningsgemensamt budgeterad buffert på 1 000 kkr för hantering av fler barn och elever. Skolorrådena erhåller eller får lämna tillbaka budget (barn och elevpeng) efter faktiskt utfall. De fristående verksamheterna får bidrag per månad baserat på faktiskt antal barn och elever. 13 % av den totala barn och elevpengen till grundskolan fördelas efter de socioekonomiska faktorerna kön, invandrad, högsta utbildningsbakgrund för förälder, ekonomiskt bistånd, bor med en eller båda vårdnadshavarna samt hushållsinkomst. Till förskolan fördelas 7 % av barn och elevpengen och till fritidshemmen fördelas 3 % efter socioekonomiska faktorer.

För att hantera en del av effektiviseringarna och kostnadsreduktionerna och få en budget i balans har barn och elevpengen minskats med 11 000 kkr för vikariekostnader proportionerligt mellan verksamheterna förskola, fritidshem, grundskola och med minskad personaltäthet i förskolan totalt 9 800 kkr.

Barn- och elevpeng, kr/barn	Budget 2018	Budget 2019	Diff	Procent
Förskola 1-3 <=25 tim	95 675	96 092	417	0,4 %
Förskola 1-3 >25 =<39 tim	121 278	122 036	758	0,6 %
Förskola 1-3 =>40	140 987	141 976	990	0,7 %
Förskola 4-5 <=25 tim	61 669	61 877	208	0,3 %
Förskola 4-5 >25 =<39 tim	90 018	90 584	566	0,6 %
Förskola 4-5 =>40	102 450	103 203	753	0,7 %
Fritids	29 929	30 780	850	2,8 %
Skola F-3	39 415	39 613	198	0,5 %
Skola 4-6	47 027	46 909	-118	-0,3 %
Skola 7-9	53 359	52 427	-932	-1,7 %

Socioekonomisk resurs, kr/ barn	Budget 2019
Förskola	
Fristående	5 476
Centrum	10 026
Norr	7 404
Söder	8 869
Väster	5 630
Öster	7 173
Fritidshem	
Fristående	563
Centrum	1 499
Norr	793
Söder	1 098
Väster	907
Öster	907
Grundskola	
Fristående	3 834
Centrum	11 501
Norr	6 389
Söder	8 022
Väster	4 473
Öster	7 312

Övrig personal Resursen fördelas efter antal elever och antalet enheter i grundskolan. I övrig personal ingår resurs för kuratorer, skolsköterskor, skolvårdar, SYV och bibliotekspersonal.

För att klara effektiviserings- och besparingskravet har budgeten för övrig personal inte utökats för volymökningen fler elever. Den ökade budgeten omfattar endast löneökningar och högre PO pålägg.

Tilläggsbelopp är behovsprövad ersättning för elever med funktionsnedsättning. Antalet barn o elever med behov av stöd ökar och kostnaderna för tilläggsbelopp 2018 har överskridit budget med 7 000 kkr. Som ett led i att hantera effektiviserings och besparingskravet är den totala budgeten för tilläggsbelopp utökad med endast 2 400 kkr jämfört med 2018.

Stöd till små enheter fördelas till små grundskolor och en-avdelningsförskolor. Stödet till en-avdelningsförskolor tas bort från 2019, vilket innebär en total besparing på 2 000 kkr.

Bidrag till fristående verksamheter beräknas på samma grunder som till den kommunala verksamheten. Det som skiljer är lokalkostnader och administration som ingår i bidraget. För den kommunala verksamheten budgeteras lokaler och administration förvaltningsgemensamt. Beräkningen för lokalbidrag baseras på budgeten för kommunens lokalkostnad per barn och elev. De höga kostnaderna för hyrda paviljonger leder till höga bidragskostnader till de fristående verksamheterna. Från 2019 ökar kostnader för kommunala grundskolelokaler vilket innebär en ökad bidragskostnad med 3 600 kkr. Bidraget för administration beräknas med 3 % av det totala bidraget innan momsersättning. Det innebär att bidraget för administration ökar i takt med att barn och elevpengen och lokalbudgeten ökar. De fristående verksamheterna kan söka ersättning för tilläggsbelopp till barn och elev med behov av stöd. Ansökan görs till FOU avdelningen.

Not 3 FOU avdelningen är organiserad i 3 enheter: elevhälsa, migration- och modersmål samt lärande som ger stöd till kommunala och fristående enheter. Budgeten är minskad med 3 000 kkr med hälften i enheten för lärande, hälften i enheten för modersmål och migration vilket är ett led i besparings och effektiviseringsarbetet. Resursfördelningen av medel för Svenska som andra språk till skolområdena görs av enheten för migration- och modersmål och den är inte utökad till 2019 trots en stor ökning av antalet elever. Även det ett led i besparingsförslagen.

Not 4 Resursenheter Resursenheter är förskolor och skolor med verksamhet för barn med särskilda behov och som servar hela kommunen. Budgeten är uppräknad med löneökningar.

Not 5 Särskola Särskolan har under 2018 fått fler elever har i budget 2019 anpassat sin organisation efter antalet elever som är inskrivna i verksamheten men samtidigt effektiviserad vilket innebär en lägre personaltäthet inom Särskolan jämfört med 2018.

Förvaltningsgemensamt	Budget 2018	Budget 2019	Diff
Administration	42 050	43 771	1 721
Skolskjuts	34 200	39 353	5 153
Central IKT-kostnader	18 547	34 357	15 810
Buffert barn- och elevpeng	1 000	1 000	0
Interkommunal ersättning	4 200	3 500	-700
Gemensamma HR-medel	7 160	8 955	1 795
Barnomsorgsavgifter	-71 000	-78 500	-7 500
Giffri vardag	1 780	0	-1 780
Mobil förskoleverksamhet	1 000	1 540	540
Arbetskläder fsk/fth	0	2 600	2 600
Obligatorisk lovskola, prao	0	1 300	1 300
Pedagog brandövningar skolor		500	500

Not 6 förvaltningsgemensamt

Administrationen Trots att verksamheten växer och behovet av administration och stöd ökar utökas inte de administrativa avdelningarna i motsvarande omfattning. Budget 2019 är uppräknad med löner och en enhetschefstjänst till planeringsavdelningen 0,75 åa.

Skolskjuts Kostnaderna för drivmedel, nytt avtal för taxiresor samt utökad skolskjutstrafik leder till att budgeten är ökad med 5 200 kkr.

Gemensamma IT kostnader Budgeten för hyra av IT och digitala verktyg i verksamheterna är från 2019 flyttad till central budget. Budgeten för IKT inspiratörer är minskad med -500 kkr.

Buffert barn och elevpeng Budgeten ska hantera osäkerheter om det totala antalet barn och elever och ligger kvar på totalt 1000 kkr.

Interkommunal ersättning en minskad budget som bygger på fler antal sålda än köpta platser.

Gemensamma HR medel omfattar budget för personalvård, hälsobidrag, utbildning av barnskötare till förskollärare, personliga tjänster samt karriärtjänster som är utökad med fler tjänster 2019. Budget för central löneadministration är utökad med löneökning och för högre volymer. Budget för friskvårdsbidrag är utökad med 1 200 kkr till totalt 2 200 kkr för att följa Kommunfullmäktiges beslut.

Barnomsorgsintäkterna - beräknas öka med anledning av fler barn i förskolan och fler elever på fritids samt högre inkomsttak i maxtaxan för barnomsorgsintäkterna.

Mobil förskoleenhet - en utökning från 2018 då projektet startade upp. 2019 års budget ska täcka kostnader för drift av bussarna samt extra personal.

Arbetskläder förskola och fritidshem Budgeten för arbetskläder är utökad efter ett BUN beslut att personalen ska få tillgång till både allvädersställ, vinterjacka med byxa samt vinterkänga/stövel.

Obligatorisk prao och lovskola Redan 2018 införs obligatorisk prao och lovskola i verksamheterna och det är fortfarande oklart hur stora kostnaderna blir per år. Budgeten 2019 är uppskattad baserad på prognosticerad kostnad 2018.

Pedagog vid brandövningar i skolan är ingen ny verksamhet men barn och ungdomsförvaltningen tar över finansieringen av kostnaden för en pedagogtjänst på räddningsnämnden 2019.

Fastigheter	Budget 2018	Budget 2019	Diff
Hyreskostnad	276 772	302 911	26 140
Städkostnad	49 206	54 591	5 385

Not 7 Fastigheter

Hyreskostnad Budgeten är utökad för fler lokaler. Det är främst kostnaderna för fler lokaler till grundskolan som leder till den ökade budgeten.

Klaraskolan står för 22 000 kkr av ökningen och beräknas kosta 30 000 kkr per år i hyra samt 1800 kkr i städning. Lokalkostnaderna på förskolan ökar med 3 000 kkr, vilket beror på nya förskolor som beräknas starta under 2019. Städkostnaderna ökar med 5 400 kkr och beror på prisökning samt fler lokaler.

På grund av de ökade lokalkostnaderna i kommunal verksamhet ökar lokalbidraget till fristående verksamhet med totalt 3 600 kkr.

Ekonomiska förändringar

Ekonomiska ramar och investeringar fastställs slutligen i kommunfullmäktiges planeringsdirektiv med budget. Utöver första året under planeringsperioden är slutliga beslut inte tagna, varför budgeten kan förändras till innehåll och/eller belopp.

Ekonomiska konsekvenser

Ekonomiska konsekvenser	Drift 2019	Drift 2020	Drift 2021	Drift 2022	Drift 2023	Drift 2024
Ramförändring	97 800	135 10 0	157 00 0	174 00 0	189 00 0	189 00 0
Fler barn och elever	-32 300	-58 800	-83 200	-106 600	-126 400	-144 800
Lokalkostnader	-43 000	-68 000	-79 000	-110 000	-151 000	-166 000
Nystart grundskolor	-3 000	-4 500	-1 500	-5 900	-7 400	-3 000
Ökad administration				-500	-1 500	-2 000
Övrig personal i verksamheten		-900	-1 600	-2 400	-3 200	-3 900
Ökade kapitalkostnader	-1 300	-4 200	-9 700	-10 400	-13 400	-13 400
Ökade barnomsorgsintäkter	7 500	9 000	10 700	12 000	12 900	15 300
Särskolan	-1 900	-3 300	-5 500	-7 600	-9 700	-11 900
Antal barn i behov av stöd ökar				-4 000	-4 000	-4 000
Ökade kostnader / besparingar i budget 2019 exkl barn och elevpengen						
Skolskjutskostnader	-5 200	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Ökad måluppfyllelse för nyanlända och flerspråkiga elever			-5 000	-20 000	-25 000	-30 000
Förvaltningsgemensamma IT och telekostnader	-16 000	-16 000	-19 700	-19 700	-19 700	-19 700
Ökade personalkostnader pga konkurrens		-2 000	-3 000	-3 000	-4 000	-4 000
Stadieindeldad timplan	-1 900	-4 900	-6 200	-6 200	-6 200	-6 200
Lovskola	-700	-1 000	-1 500	-2 000	-2 000	-2 000
Riktade statsbidrag till Grundskola och Förskola		160 00 0	160 00 0	160 00 0	160 00 0	160 00 0
Osäkerhet riktade statsbidrag		-160 000	-160 000	-160 000	-160 000	-160 000
Riktat statsbidrag likvärdig skola	29 000	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Osäkerhet riktat statsbidrag likvärdig skola	-29 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Besparingar för att hålla budgeten i balans - lägre personaltäthet		25 500	54 200			
Summa	0	0	0	-118 300	-177 600	-212 600

Ramförändring

Beskrivning

Ramökning enligt KÖP inkl löneökningar 2018, förändrat PO. År 2024 är osäkert då det inte finns någon beslutad budgettram ännu.

Fler barn och elever

Beskrivning

Kostnaderna för pedagoger, ledning, måltider, undervisningsmaterial ökar med fler barn och elever i verksamheten. För att behålla aktuell personaltäthet behöver barn och elevpengen utökas totalt.

Kostnadsökningen är baserad på 2019 års genomsnittliga barn och elevpeng och kommunens statistik för volymförändringar. I budget 2019 är besparingar gjorda med 21 000 kkr i barn och elevpengen. Budgeten för hyra av digitala lärverktyg är flyttad från verksamheterna till centralt objekt.

Volymökningen för perioden 2018-2024 är för:

Förskolan 350 barn

Grundskolan 1100 elever

Fritidshem 450 elever

Lokalkostnader

Ekonomiska konsekvenser utöver ram

Lokalkostnader ökar främst för grundskolorna. Flera nya enheter startar upp under 2019-2024.

I underlaget ingår även ökade kostnader för lokalbidrag till fristående verksamhet. Lokalkostnaden per barn/elev ökar i kommunal verksamhet vilket leder till ökade bidragskostnader. Nya fristående förskolor startar från 2019 och beräknat lokalbidrag ökar med 5 200 kkr.

Nya förskolenheter ger ökade kostnader fram till 2024 med 54 000 kkr

Nya grundskolenheter ger ökade kostnader fram till 2024 med 112 000 kkr.

Nystart grundskolor

Beskrivning

En nystartad verksamhet kostar mer än det barn- och elevpengen ger utrymme för. Som exempel behöver skolledare utses och börja arbeta tidigt i processen med att sätta verksamhetsidéer, bygga organisatoriska strukturer och rekrytera. Olika ämnesinstitutioner, labbsalar, slöjdmaterial mm behöver byggas upp och utrustas. Personalen behöver även ges möjlighet att samplanera, komma överens om gemensamma strategier för att ta emot barn och elever samt påbörja iordningställandet av förskole- och skolmiljön. En nystartad verksamhet är därav förenad med kostnader för personal långt innan barn och elever kommer på plats och under första året. Beräkningen är baserad på att varje nystartat eller utbyggt grundskola behöver utökad resurs av ledning, samordning, personal och vaktmästartjänst.

Ökad administration

Beskrivning

I takt med att verksamheten växer ökar behovet av stöd och administration. Från 2019 ska administrationen inte utökas trots att verksamheten växer. Det innebär att effektiviseringar är nödvändiga och att vissa administrativa arbetsuppgifter måste skötas av verksamheten. Från 2022 uppskattas behovet av en marginell ökning av administrationen vara nödvändig trots effektiviseringar och digitalisering.

Övrig personal i verksamheten

Beskrivning

Behoven av personal för elevhälsa, skolbibliotek, SYV och skolvårdar kommer att öka i takt med att verksamheten växer.

I budget 2019 gör ingen utökning trots att antalet elever i grundskolan ökar och behovet av fler tjänster finns. Från 2020 finns behovet av ökning motsvarande volymökningen.

Ökade kapitalkostnader

Beskrivning

Driftskostnaderna ökar i takt med att inventarieanslaget för att utrusta nya avdelningar och skolor ökar.

Ökade barnomsorgsintäkter

Beskrivning

Ökningen av antalet barn i förskolan och på fritids leder till högre barnomsorgsintäkter

Särskolan

Beskrivning

Antalet elever i Särskolan ökar 2019-2024 vilket kommer att leda till ökade kostnader. I budget 2019 görs effektiviseringar i Särskolan. Antalet inskrivna elever ökade men kostnaderna per elev har minskat.

Antal barn i behov av stöd ökar

Beskrivning

Andelen barn och elever i behov av särskilt stöd inte bara ökar år från år, utan komplexiteten i barn och elevärendena ökar och kräver utvecklad förmåga och kompetens hos personal för att verksamheterna ska kunna möta barnens och elevernas behov.

Det finns en tydlig korrelation med elever med problematisk frånvaro och elever i behov av särskilt stöd. Andelen elever som bedöms ha problematisk frånvaro har accelererat under de senaste åren. Gemensamt för många av dessa elever är att de har någon funktionsnedsättning inom det neuropsykiatriska området, så som autism, adhd m.fl.

Den av regeringen beslutade Åtgärdsgarantin träder i kraft 1 juli 2019. Åtgärdsgarantin innebär en skyldighet att göra en särskild analys av en elevs kunskapsutveckling om det finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Analysen ska avse om eleven är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd och de åtgärder som är nödvändiga ska därefter sättas in.

Ekonomiska konsekvenser utöver ram

För åren 2019-2020 görs ingen ökning i budget trots att behoven kommer att finnas av en utökad budget, främst kopplat till ökad fortbildning och kompetenshöjande insatser för pedagoger och skollära. Dels kopplat till ökad kunskap kring elevers behov men även utifrån att utveckla tillgängliga lärmiljöer. Även ökad specialpedagogisk kompetens kan komma att krävas för att realisera åtgärdsgarantin.

För åren 2022-2024 bedöms en ökad kostnad om 4 000 kkr årligen.

Ökade kostnader / besparingar i budget 2019 exkl barn och elevpengen

Beskrivning

Ökade kostnader för kläder i förskolan, förskolebussar mm i budget 2019

Skolskjutskostnader

Beskrivning

Skolskjutskostnaderna beräknas öka med anledning av fler elever och nya skolor, indexuppräknning, nytt avtal för taxiskjutsar H- 2018 och nytt avtal för busstrafiken. Hur mycket ökningen blir är svårt att uppskatta exakt.

Ökad måluppfyllelse för nyanlända och flerspråkiga elever

Beskrivning

Statsbidragen för nyanlända minskar, samtidigt som behov kvarstår utifrån att eleverna behöver modersmålsundervisning, studiehandledning och undervisning i svenska som andraspråk. Det krävs mer omfattande och personaltäta utbildningsinsatser för utbildning av nyanlända om de skall få det stöd de har laglig rätt till och nå en hög måluppfyllelse/nå gymnasiebehörighet. Det har kommit skärpta lagkrav som gör gällande att nyanlända elever i grundskolans senare år ska ha en individuell studieplan vilket kan medföra ytterligare kostnader då behovet av studie- och yrkesvägledning ökar.

Ekonomiska konsekvenser utöver ram

Ingen utökning av kostnader för svenska som andraspråk, studiehandledning och modersmålsundervisning trots att behoven ökar 2019 och 2020. Från 2022 till 2024 bedöms kostnaderna öka från 20 000 kkr till 30 000 kkr

Konsekvenser i verksamheten

Svenska som andra språk:

Större krav på skolenheterna att organisera ämnet svenska som andraspråk utifrån kursplan och timplan för att ge eleverna likvärdig utbildning i ämnet. Risk att eleverna inte får undervisning i den omfattning som timplanen anger av behörig lärare i ämnet.

Modersmål:

BUF kan inte möta alla elevers och vårdnadshavares behov/önskemål av dag, tid och plats för modersmålsundervisning.

Minskat antal elever som läser modersmål.

De som väljer modersmål är mer motiverade för undervisningen. Resurssvaga familjer väljer bort modersmålsundervisning.

Studiehandledning:

Skolenheterna delar ansvaret för att behovet av studiehandledning tillgodoses utifrån utrett behov. En minskad intäkt från statsbidraget, samtidigt som behovet kvarstår innebär en ökad kostnad för skolenheten. En minskad möjlighet för skolenheten att bibehålla sin stödorganisation.

Förvaltningsgemensamma IT och telekostnader

Beskrivning

Budgeten för IT lärverktyg är flyttad från verksamheterna till centralt objekt 2019.

Behovet av IT licenser kommer att öka i takt med volymökningar. Samtidigt behöver effektiviseringar av vilka program verksamheterna använder göras.

Satsningen på fler IT lärverktyg till barn och elever innebär ökade kostnader från 2021

Ökade personalkostnader pga konkurrens

Beskrivning

Marknadskrafterna i form av begränsad tillgång på legitimerade förskollärare och lärare samt andra efterfrågade yrkesgrupper gör att lönerna vid nyanställning pressas upp. Till detta kommer ett ökat barn- och elevunderlag som medför behov av ytterligare rekryteringar. Följden blir hårdare konkurrens om utbildad personal och en förändrad lönestruktur med högre löner vid nyanställning.

Då förskollärare och lärare utgör en betydande del av förvaltningens medarbetare är vår bedömning att de ökade lönenivåerna kommer medföra omfattande kostnadsökningar framåt.

Stadieindelad timplan

Beskrivning

En stadieindelad timplan har införts i grundskolan och grundsärskolan. I stället för nuvarande ordning där skolorna relativt fritt kan bestämma hur undervisningstimmarna fördelas mellan årskurserna, reglerar riksdagen nu undervisningstiden mellan låg-, mellan- och högstadiet. Att timplanerna blir stadieindelade innebär bland annat att grundskolans kursplaner och kunskapskrav i moderna språk förändras och att matematikämnet 2019 får 100 undervisningstimmar mer i årskurs 7-9 och idrott och hälsa 105 undervisningstimmar. Det bidrar till ökat behov av matematiklärare och lärare som undervisar i idrott och hälsa.

Ekonomiska konsekvenser utöver ram

Beräkningen är baserad på kostnader för utökad undervisningstid i matematik och idrott o hälsa.

Utökningen sker succesivt under perioden 2019-2021. Hänsyn har tagits till lägre personalkostnader för elevens val.

Lovskola

Beskrivning

Högstadiel elever med låga betyg ska erbjudas lovskola. Riksdagen har beslutat att elever som har slutat åttonde klass och som riskerar att inte bli behöriga till gymnasiet samt elever som slutat grundskolan utan att bli behöriga har rätt till undervisning under skollov. Skolhuvudmannen är skyldig att erbjuda dessa elever lovskola om 50 timmar. Lagändringen innebär också att eleverna har samma rätt till stöd under lovskolan som annars, detta innefattar tillgång till elevhälsa och skolskjuts. Generella statsbidrag har tilldelats kommunen för obligatorisk lovskola. Det är viktigt att dessa pengar kommer nämnden till del. 2018 såg barn och ungdomsförvaltningen flera positiva effekter av lovskolan, vilka har inneburit en

ökad måluppfyllelse till gymnasieskolan. Lovskolan är dock kostnadsdrivande i form av personal, skolskjuts mm.

Riktade statsbidrag till Grundskola och Förskola

Beskrivning

De riktade statsbidragen utgör en allt större andel av barn- och ungdomsnämndens finansiering. Bland de större bidragen finns bland annat Lågstadiesatsningen, Minskade barngrupper i förskolan, Läxhjälp, Lärarlönelyftet och Karriärtjänster. Samtliga statsbidrag är villkorade, till exempel ska personaltätheten öka och användningen av medlen ska återredovisas och lämnas till Skolverket för bedömning.

Osäkerhet riktade statsbidrag

Beskrivning

Av de riktade statsbidragen till kommunerna utgörs en stor del av bidragen till skolan. Det handlar om mellan 40 till 60 olika bidrag, där många är små och/eller omgärdade med detaljstyrande regler. Bidragen är av olika karaktär och går till olika ändamål. SKL framhåller bland annat en översyn av bidragens konstruktion och en sammanläggning av vissa bidrag eller överföring av riktade bidrag till generella. SKL:s grundinställning är att statliga tillskott i första hand bör ges i form av generella bidrag. Men att det också kan finnas situationer där olika riktade bidrag kan vara ett viktigt komplement, främst för att stödja utveckling.

I SKL:s prognosunderlag ”Specificering av vissa statsbidrag”, syns inte flertalet av de riktade statsbidragen efter budgetåret 2019. Barn- och ungdomsförvaltningen vill därför uttrycka en stor oro för hur avsaknaden av dessa riktade statsbidrag skulle påverka nämndens verksamheter

Riktat statsbidrag likvärdig skola

Beskrivning

Statsbidraget är avsett att stärka likvärdigheten och kunskapsutvecklingen i förskoleklass och grundskolan. Statsbidraget får inte användas till att ersätta de egna kostnaderna för förskoleklass och grundskola.

Osäkerhet riktat statsbidrag likvärdig skola

Beskrivning

Vid återredovisning av statsbidraget likvärdig skola ska kostnaderna för innevarande år per elev i grundskolan inte vara lägre än genomsnittet för de tre tidigare åren.

Det innebär att det inte får göras besparingar i grundskolan på pedagogisk personal och elevhälsa från 2019.

Besparingar för att hålla budgeten i balans - lägre personaltäthet

Beskrivning

För att hålla en budget i balans måste besparingar göras i barn och elevpengen. 2019 görs besparingen i förskolan med 9 800 kkr samt med minskade vikariekostnader 11 000 kkr inom förskola, fritidshem och grundskola. 2020 och 2021 kommer besparingskravet att fortsätta vilket leder till fortsatt minskad personaltäthet inom kärnverksamheterna. År 2021 handlar det om en besparing med ca 100 pedagoger inkl personal inom elevhälsa.

Konsekvenser i verksamheten

En minskad personaltäthet får kännbara konsekvenser för verksamheten. Barn i behov av stöd riskerar att inte få det stöd de har rätt till. Ökad undervisningstid och minskad planeringstid kan leda till sämre måluppfyllelse och svårighet att rekrytera personal. Utrymmet för förebyggande och främjande arbete blir väldigt litet. För personalen ökar risken för ohälsa. Läggs besparingen på grundskolan kan kommunen inte få och behålla statsbidraget för en likvärdig skola.

Investeringar

Investeringar	Investering 2019	Investering 2020	Investering 2021	Investering 2022	Investering 2023	Investering 2024
Inventarier till nya förskolor -	-5 140kr	-2 500kr	-1 200kr	-800kr	-3 600kr	-1 600kr
Årliga inventarier	-5 500kr	-6 000kr	-7 000kr	-7 000kr	-7 000kr	-7 500kr
Inventarier till nya grundskoleplatser	-22 500	-25 000	-36 000	-20 400	-40 400	-6 100
Summa						

Inventarier till nya förskolor

Beskrivning

Planerad nybyggnation i enlighet med beslutad lokalförsörjningsplan.

Årliga inventarier

Beskrivning

Möbler och annan inredning behöver bytas ut och kompletteras i skolor och förskolor.

I plan finns 5 500 kkr 2019 och 6 000 kkr 2020.

Behov är 7 000 kkr för 2021, 2022, 2023 och 7 500 år 2024

Inventarier till nya grundskoleplatser

Beskrivning

Planerad ny- och ombyggnation i enlighet med beslutad lokalförsörjningsplan:

Inventarier till nya grundskoleplatser:

2022 är behovet 20 400 kkr

2023 är behovet 40 400 kkr

2024 är behovet 6 100 kkr

Internkontroll

Risk- och väsentlighetsanalys

Verksamhet

Risk	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risktal
Elever känner inte till rutiner vid brand på skolbuss	■ Kontroll av att brandövning genomförs på alla skolskjutsskolor varje år	4. Trolig	4. Mycket allvarlig	16
Egenkontrollprogram finns inte och i de fall de finns används de inte	■	3. Möjlig	3. Allvarlig	9
Barn och ungdomar saknar kunskap om hur man skyddar sig mot brand och olyckor	■	3. Möjlig	4. Mycket allvarlig	12
Ventilationen i våra lokaler är bristfällig	■	4. Trolig	3. Allvarlig	12
Åtgärder vidtas inte efter genomförda skyddsronder	■ Identifierade risker ska vidtas efter skydds rond	4. Trolig	3. Allvarlig	12
Saknas krisplaner i verksamheterna	■ Krisplaner saknar i verksamheterna, de är inte implementerade eller kända i verksamheterna	3. Möjlig	3. Allvarlig	9
Eleverna i grundskolan får inte sin garanterade undervisningstid	■ Skolorna lägger ut fler studiedagar än vad förvaltningschef beslutat i läsårstiderna	4. Trolig	3. Allvarlig	12

Styrning

Risk	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risktal
Nämnden fattar beslut på bristande underlag	◆ Underlag till nämnden ska innehålla beskrivning av konsekvenser bland annat för barn och elever, ekonomi och miljö.	2. Mindre sannolik	3. Allvarlig	6
Nämndens beslut verkställs inte	◆ Förvaltningen ska verkställa nämndens beslut	2. Mindre sannolik	3. Allvarlig	6

Ekonomi

Risk	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risktal
Representation sker vidlyftigare än vad som kan anses rimligt. Regler för representation följs inte i bokföringen.	■ Vid all representation, såväl intern som extern, ska syfte och deltagare anges för att visa anledningen till representationen.	3	3	9
Inköp görs ej enligt ramavtal.	■ Inköp ska göras enligt kommunens ramavtal och Barn- och ungdomsnämndens inköpsorganisation. Följs inte detta bryter kommunen mot lagen om offentlig upphandling (LOU) och kan bli skadeståndsskyldig.	4	3	12

Lagar, riktlinjer och planer

Risk	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risktal
Rättssäkerheten hotas på grund av att beslut inte motiveras	■ Beslut som rör enskilda ska motiveras	3. Möjlig	3. Allvarlig	9
Belastningsregisterutdrag uppvisas inte innan anställning ingås, gäller anställda i andra förvaltningar men även skolskjutsförare som är verksamma inom nämndens verksamhetsområde.	■	3. Möjlig	4. Mycket allvarlig	12
Familjer erbjuds inte plats i förskola inom fyra månader	■ Erbjudandet ska vara skäligt	4. Trolig	3. Allvarlig	12

HR/medarbetare

Risk	Beskrivning	Sannolikhet	Konsekvens	Risktal
Arbetstagare erbjuds inte sin lagstadgade företrädesrätt och tillsvidareanställning	◆	2. Mindre sannolik	3. Allvarlig	6

Internkontrollplan

Verksamhet

Risk	Kontrollmoment	Periodicitet	Hur sker granskning	Vem granskar kontrollmomentet	Avrapportering till
 Elever känner inte till rutiner vid brand på skolbuss	Kontroll av att brandövning genomförs på alla skolskjutsskolor varje år	År	Kontroll med operatör vid vilka datum övning har skett på respektive skola en gång per år	Skolskjutssamordnare	Ekonomiavdelningen
 Egenkontrollprogram finns inte och i de fall de finns används de inte	Egenkontrollprogram	År	Stickprov på förskolor och fritidshem	Arbetsmiljökonsult	Planeringsavdelningen
 Barn och ungdomar saknar kunskap om hur man skyddar sig mot brand och olyckor	Brandskyddsutbildning	År	Stickprov brandskyddsutbildning genomförs i årskurs 2, 5 och 8	Arbetsmiljökonsult	Planeringsavdelningen
 Ventilationen i våra lokaler är bristfällig	Ventilation	År	Stickprov inventering av ventilationen uteluftsflödet understiger 7 liter/sekund	Arbetsmiljökonsult	Planeringsavdelningen
 Åtgärder vidtas inte efter genomförda skyddsronder	Åtgärder efter skyddsronder	År	Stickprov	Arbetsmiljökonsult	Planeringsavdelningen
 Saknas krisplaner i verksamheterna	Kontroll av krisplaner i förskola och skola	År	Stickprov	Planeringsutvecklare	Planeringsavdelning
 Eleverna i grundskolan får inte sin garanterade undervisningstid	Studiedagar	År	Kontroll av samtliga skolenheters beslutade studiedagar genom respektive skolas hemsida. Avrapporteras delårsbokslut 2	Nämndsekreterare	Kvalitetsavdelning

Styrning

Risk	Kontrollmoment	Periodicitet	Hur sker granskning	Vem granskar kontrollmomentet	Avrapportering till
 Nämndens beslut verkställs inte	Följ upp verkställigheten av nämndens beslut	År	Genomgång av årets beslut	Nämndsekreterare	Kvalitetsavdelningen

Ekonomi

Risk	Kontrollmoment	Periodicitet	Hur sker granskning	Vem granskar kontrollmomentet	Avrapportering till
<p>■ Representation sker vidlyftigare än vad som kan anses rimligt. Regler för representation följs inte i bokföringen.</p>	<p>Kontroll att regler för representation enligt anvisningar i handboken och god redovisningssed följs.</p>	År	<p>Kontrollera alla fakturor/First Card-transaktioner för en månad (2018 december) med konto 587* (personalrepresentation) och 710 (extern representation) att deltagare samt syfte finns angivet. Kontrollera rimligheten i bokfört belopp.</p> <p>Relatera avvikelse i antal och procent mot totala antalet fakturor/First Card inköp som har konterats med konto 587* och 710 under kontrollmånaden. Jämför även med föregående år. En kontrollrapport per skolorråde/annan enhet.</p>	Redovisningsassistent	Ekonomiavdelningen
<p>■ Inköp görs ej enligt ramavtal.</p>	<p>Avtalstrohet</p>	År	<p>Kontroll av inköp via statistikfil i Doris, inköpsstatistik per konto. Nyckelområden är - Undervisningsmaterial inklusive iPads och leksaker, förbrukningsmaterial, förbrukningsinventarier, böcker ej undervisning, kontorsmaterial, utbildning, konsulttjänster men även andra konton kan kontrolleras. Tio konton väljs för kontroll varje år. De inköp som gjorts med leverantörer utan avtal följs upp per skolorråde. För nyckelområdena jämförs antal inköp med avtal föregående år.</p>	Redovisningsassistent	Ekonomiavdelningen

Lagar, riktlinjer och planer

Risk	Kontrollmoment	Periodicitet	Hur sker granskning	Vem granskar kontrollmomentet	Avrapportering till
<p>■ Rättssäkerheten hotas på grund av att beslut inte motiveras</p>	<p>Kontrollera att beslut motiveras</p>	År	<p>Stickprov på avstängningar av elever, stickprov på beslut om utökad tid i förskolan på grund av elevens situation i övrigt.</p>	Utredare	Kvalitetsavdelningen

Risk	Kontrollmoment	Periodicitet	Hur sker granskning	Vem granskar kontrollmomentet	Avrapportering till
<p>■ Belastningsregisterutdrag uppvisas inte innan anställning ingås, gäller anställda i andra förvaltningar men även skolskjutsförare som är verksamma inom nämndens verksamhetsområde.</p>	Belastningsregisterutdrag	År	Stickprov på belastningsregisterutdrag på anställda på andra förvaltningar som är verksamma inom barn- och ungdomsnämndens verksamhet	HR-assistent	HR-avdelningen
	Belastningsregisterutdrag	År	Stickprov på belastningsregisterutdrag hos skolskjutsförare	Skolskjutsamordnare	Ekonomiavdelningen
<p>■ Familjer erbjuds inte plats i förskola inom fyra månader</p>	Kön till förskolan	År	Uppföljning av kön till förskolan	Enhetschef barn- och elev	Planeringsavdelningen

Bilaga till HR-mål ”Chefer och medarbetare ska tillsammans skapa förutsättningar för en hälsosam arbetsmiljö där alla kan utföra ett kvalitativt arbete”

Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Inom nämndens budget

- Samtliga nyanställda chefer genomgår ett antal kommunövergripande utbildningarna som kommunledningsförvaltningen anordnar. HR-avdelningen ansvarar för bokning och uppföljning.
- Förvaltningen avsätter central budget för förebyggande och rehabiliterande insatser. Här ingår en stor satsning på stödsamtal samt coachning. HR-avdelningen ansvarar och handlägger beslut kopplat till denna budget.
- Förvaltningen avsätter främjande medel för insatser i förskolan.
- Arbetsmiljökonsulterna stödjer cheferna i det systematiska arbetsmiljöarbetet bl a genom medverkan vid skyddsronds- och uppföljningsarbete. De stödjer även genom samarbete med andra förvaltningar och myndigheter, såsom miljöförvaltningen, arbetsmiljöverket och arbets- och miljömedicin. Planeringsavdelningen ansvarar.
- Fortsatt arbete för att så många som möjligt av förvaltningens chefer genomgår utbildningen UL, Utvecklande Ledarskap, med syfte att utveckla vår kultur i den riktning vi önskar. Ledningsgruppen ansvarar i samarbete med HR-avdelningen.
- Förvaltningen gör en satsning gällande hörsel för utsatta grupper - idrott, musik- och slöjdlärare.
- Förvaltningen avsätter central budget till utbildning och fortbildning av instruktörer inom HLR-barn. HR-avdelningen ansvarar.
- Utökad budget utifrån beslut om likställt friskvårdsbidrag för förvaltningens medarbetare.

Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Med centrala medel (KS)

- Förvaltningens utbildade hälsoinspiratörer har i uppdrag att stödja cheferna i det hälsofrämjande arbetet inom respektive verksamhetsområde. Hälsomål upprättas och aktiviteter genomförs utifrån tilldelad budget. Chefer och hälsoinspiratörer ansvarar. HR-avdelningen har en samordnande roll.
- Förvaltningsövergripande hälsofrämjande aktiviteter anordnas med syftet att öka välbefinnandet och stärka teamkänslan bland medarbetare. Det övergripande målet för hälsoinspiratörernas arbete är att minska sjukfrånvaron, minska antalet rehabiliteringsärenden och öka våra medarbetares fysiska kondition. För att nå målen erbjuds det råd om kost och träning samt olika aktiviteter/tävlingar anpassade utifrån våra medarbetares intressen och förutsättningar. Hälsoinspiratörer ansvarar tillsammans med HR-avdelningen.

Hälsofrämjande och förebyggande insatser - Företagshälsovårdens delaktighet i det hälsofrämjande arbetet

- Ergonomiutbildning för personal i förskola och skola.
- HLR-utbildning.
- Hörselundersökningar (se ovan).
- Insatser som verkar för att minska korttidsfrånvaro och förebygga långtidsfrånvaro, både på individ- och gruppnivå.
- Hälsoprofiler.
- Stresshantering och sömnskola.